Nr. 188 (15.267). Lwów, sobota 19. sierpnia 1939. Rok LX.
Ч. 188 (15.267). Львів, субота 19. серпня 1939. Рік LX.
Opłata pocztowa uiszczona gotówką

...ння вранці. ВИДАННЯ: А. Б.

DIŁO

Wychodzi codziennie rano.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ РИНОК Ч. 10. II ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 329-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060
„ Банку Чеських Леґіон Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Війна нервів не означає неминучої катастрофи.

ПАРИЖ, 17. 8. ПАТ. Французька преса ставиться критично і неприхильно до поголосок про мирову конференцію 4-ох чи 5-ох держав. „Інтрансіжан" звертає увагу, що всі ці поголоски походять з Берліна або з Риму, який поширює саме ці поголоски про нараду 4-ох чи 5-ох держав. Одначе ні на хвилину не можна брати під увагу проекту міжнародної конференції, завданням якої була б зміна кордонів в Европі й Африці на користь Німеччини та Італії. Ці конференції означали б програну без бою для держав т. зв. „фронту мира". У вступній статті в „Епок" пише Керіліс, що т. зв. мирні проекти є останнім німецьким маневром, щоб викликати хаос публичної думки на заході і розбити фронт мира. „Тан" у вступній статті „Поголоски і дійсність" підкреслює, що німецька преса завзято атакує Польщу і В. Британію. Вона посувається аж так далеко, як напр. — „Анґріф", який запевняє, що найбільшим бажанням німців — зустрінутись з анґлійцями на полі бою на сході. Німецька преса вже не говорить про право самовизначення народів, „життевий простір" та германську єдність, але передовсім про німецьку честь. Всі ці німецькі маневри — кінчить „Тан" — не мусять вказувати, що катастрофа неминуча. Це можуть бути тактичні ходи, війна нервів, якої німці ніколи не виграють, що їм докаже дальший розвиток подій.

Італ. преса про відродження Польщі

РИМ, 17. 8. ПАТ. „Іль Телеґорафо" в довгій статті намагається виказати, що Польща завдячує своє відродження ролі Італії у світовій війні та осягам німецької зброї. Метою статті — злегковажити польський збройний чин. „Джіорнале д' Італія" домагається у статті, щоб Польща віддала Німеччині Ґданськ і Поморя та доходить до висновку, що бажання мирових держав вдержати теперішній стан є аґресією. „Попольо д' Рома" бількається над невгнутим становищем Польщі, яке називає штучним і намагається злегковажити сили західніх держав.

Несподіваний маневр Японії.

ЧОМУ ЯПОНСЬКИЙ УРЯД НЕ ХОЧЕ ВИЯВИТИ СВОГО СТАНОВИЩА ДО ПОДІЙ В ЕВРОПІ?

ТОКІО, 17. 8. ПАТ. Нараду пятьох японських міністрів під проводом премієра, що мала відбутися в пятницю 18. ц. м., відложено нагло на неозначений час. Хоч мін. Аріта опрацював проект рішення уряду у справі політики Японії до европейських подій і цісар згодився на нього, нараду тіснішого кабінету відложено тому, що — на думку прем. Гіранума — европейське положення ще невияснене так, щоб японський уряд міг конкретно устійнити своє становище до політичного положення в Европі. Політичні кола запевняють, що міністри мусять познайомитись з проектом міністра закордонних справ у справі зміцнення держав осі з протикомінтернівського бльоку. Аґенція Домеї підкреслює, що терен ще не є достаточно підготований до подрібної дискусії, бо міністри маринарки і фінансів мусять основніше розглянути проект мін. Аріти.

ЯПОНІЯ НЕ ХОЧЕ КОНФЛІКТУ ЗІ ЗДУЧЕНИМИ ДЕРЖАВАМИ.

ВАШИНҐТОН, 17. 8 ПАТ. Державний департамент дістав звіт від американського амбасадора у Китаю, що представник японської влади в Пекіні висловив жаль в імени японського уряду з приводу того, що японський вояк вдарив у лице американську громадянку.

ТОКІО, 17. 8. ПАТ. Аґенція Домеї оголосила довший комунікат заперечуючи вістки будьтоби по виповідженні торговельного договору з 1911 р. пропаґувала протиамериканський рух у Китаю рівнобіжно до британського руху. Аґенція запевняє, що вістки про напади на американські місії і католицькі церкви у провінції Гонан та Гопеї неправдиві. Хоч зріс протибритійський рух у Тієнтсіні, Пекіні, Тсінтао, Гайнан, Шанґаю та інших китайських містах — кінчить свій комунікат Домеї — то нема мови, щоб нехіть проти В. Британії могла розвинутися у рух проти Злучених Держав та їх громадян у Китаю. Офіційні кола заявляють, що згадані вістки мають на меті погіршити японсько-американські взаємини.

ПЕКІН, 17. 8. ПАТ. Китайці, які є на службі у британських громадян, дістали знову листи з погрозами, що їх повбивають, якщо не перестануть працювати в анґлійців. Ці листи висилали тепер тому, що значна частина китайців, які під натиском перестали працювати у британців, вернулися назад до них.

ЧИ ДІЙДЕ ДО БЛЬОКАДИ ГОНКОНУ?

ЛЬОНДОН, 17. 8. ПАТ. З Токіо повідомляють: Представник японської адміралії заявив, що поголоски про задуману бльокаду Гонкону японськими військами не відповідають правді.

Орґанізація чеського урядового війська.

ПРАГА, 17. 8. ПАТ. Пресове Бюро Протектора оголосило розпорядок у справі орґанізації т. зв. урядового чеського війська. Начальна команда урядового війська складається з ґенерального інспекторату з осідком у Празі і трьох інспекторів з осідком у Празі, Брні і Градец Кральове. Ґенеральним інспектором призначений ґен. Емінґер, його заступниками ґен. Марван і ґен. Фасаті. Командантами поодиноких інспекторатів призначені: у Празі — ґен. Фабіян, у Брні — полк. Горак, у Градец Кральове — ґен. Прохаска. Звязковим старшиною між урядовим військом та німецькою армією призначений полк. Шепанський. Урядове військо ділиться на 12 баталіонів, з того 6 припадає на Прагу, по 3 на Брно і Градец Кральове. Поодинокі баталіони будуть складатися з 1 компанії піхоти, 1 компанії кінноти, 1 компанії роверистів, 1 полку саперів, 1 технічного відділу та орхестри. Число урядового війська означене на 7.000, в тому 28 старшин. Крім того у склад війська входитиме 200 військових і 350 цивільних урядовців. Однострої урядового війська будуть коліру „хекі" з жовтими вилогами. В майбутности однострої будуть ясновеленого коліру. Комунікат підкреслює, що покищо старшини і вояки урядового війська будуть ходити в цивільному одінні, бо однострої покищо не приготовані.

Дальша наґінка нім. преси проти Польщі.

БЕРЛІН, 17. 8. ПАТ. Німецька преса широко розписується про згаданий терор супроти національних меншин у Польщі. Щоденники поміщують на цілих сторінках телеграми та інформації з Варшави, Познаня, Катовиць і навіть з Моравської Острави та Братислави „про нечуваний польський терор". Вистане згадати, що вечірна „Нахтавсгабе" зі своїх 4-ох головних сторінок посвячує дві виключно цій справі.

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

У пошуканках за розвязкою.

Львів, 17. серпня 1939.

(к) Сьогоднішне світове напруження не лише розбиває наші нерви, але й зовсім розгублює наші думки. І це типічне для наших днів. Людина, звичайно здібна в усяких умовинах до рефлексій, не є здібна в теперішніх умовинах до розумних висновків. Те, що ми сьогодні, в означеній ситуації, „викомбінуємо" чи „скалькулюємо" не варта завтра фунта клоччя. Ця типічна сьогодні для людських істот безпомічність і незарадність доводить до другого цікавого явища: одиниця звужує себе добровільно в користь вищого інтересу, резигнує зі своїх потреб, амбіцій, думок і підчиняється радо волі чи наказові, які стоять поза нею. Дотеперішня політична історія людства не знає прикладів на такі психо-політичні стани, де окрема людина так скоро, так загально й однозгідно, можна сказати, так тотально позбувалась би своїх політичних відосередних прикмет, як вона їх позбувається сьогодні. Так немов би пропала вічна, тисячелітня традиція боротьби одиниці з „уконституованою" перемогою середовища, збірноти, держави, ця традиція боротьби, яка така прикметна політичній і соціяльній історії останніх двох століть.

Перехід з якоїнебудь загальнішої тези до внутрішньо-української тематики кінчається звичайно песимістичними висновками. І тут наші висновки повинні би бути песимістичні. Та цей песимізм був би неоправданий. Не можна сказати, неначе б в українській дійсності не було теж своєрідного бажання одиниць — для особистого рятунку і рятунку нації — резигнувати зі своїх відосередних змагань та підчинитись одному наказові. Навпаки, це бажання в нас, як рідко, сьогодні загальне. Не було, здається, і в нашій політичній історії такої туги за одним осередком української національної диспозиції, як сьогодні. Однак усякі практичні спроби довести до створення такого осередка розбивались досі на двох трудноіщах: 1) у теперішньому европейському положенні не можна подати ніякої розумної розвязки української проблеми, розвязки, яка льогічно випливала б з теперішньої гри европейських сил; 2) сучасний український політично-партійний світ мало до того підготований, щоб проблему одного осередка української національної диспозиції розвязати. Є ясно, що коли істнують оці дві кардинальні справи, нічого не поможе туга за одним осередком, розгублюється в нашій дійсности типічна для всього европейського світу резигнація з одиничних амбіцій чи потреб у користь волі, що стоїть поза одиницею. Кожна українська одиниця готова підчинитись одному політичному наказові, готова теж тотально зрезигнувати зі своїх особистих амбіцій і бажань. Ця тенденція є в нас така сама, як у всьому світі. Тільки в нас вона заломлюється на відсутності такого тіла, яке накази видавало б. Зновуж створення одного українського осередка політичної диспозиції натрапляє на згадані дві засадничі недостачі: зовнішню деконюнктуру української справи і внутрішню українську політичну декомпозицію.

Ці дві справи, які можна вважати істотними для трудноців української національної політики, були в нас безліч разів предметом прилюдної дискусії. Вона доводила звичайно до дуже песимістичних висновків. Нам видається, що зайшли деякі умовини, які є познаками зміни на краще: ми виходимо поволі з важкого політичного імпасу, в якому в останніх часах опинились.

Візьмім першу трудність. Те, що українська справа опинилася в европейській деконюнктурі, викликує в нас сьогодні менше замішання, ніж тоді, коли ми стануди перед свідомістю тієї деконюнктури. Це, як знаємо, настало з хвилиною упадку Карпатської України. Тоді ми зрозуміли, що розвязка української проблеми не є одною з передумовин нового европейського порядку, що українська справа не є складовою справою німецького політичного пляну щодо сходу Европи. В українському громадянстві виринали тоді питання: Що робити, на кого орієнтуватись? Люди підносили ці питання під адресою української політики і домагались на них відповіді. Тепер ми чимраз більше згідні в тому, що не є в українському національному інтересі нині орієнтуватись на когонебудь. Ніяка стороння сила не має нині політичної розвязки української проблеми. Для кожної з цих сил українська проблема в конкретній політичній комбінації є небажаною перешкодою. І то тим більше небажаною, чим більше предметом залицянок европейських потуг стають Совіти. Зате як диверсія, як слухняне політичне орудля, без власної політичної цілі — ця проблема побажана і німцям і Совітам (диви останню пресову німецьку кампанію та останні персональні зміни в Радянській Україні) і іншим державам. Тому справа, яка нас раніш бентежила, спихала з площини політики у сферу фантазій, стає сьогодні елементом нашого політичного думання: ми починаємо розуміти, що негація істнуючої дійсности не означає необхідности розбивати цю дійсність під чужий диктат. Починаємо розуміти, що заступаючи під такий диктат істнуючу політичну дійсність новою, ми станемо знову не підметом, але предметом тієї останньої. І то станемо після того, коли спричинимо цю нову дійсність нашими таки руками, жертвами нашої крови і національних надбань. Починаємо розуміти врешті, що чужу орієнтацію мусимо сьогодні, в міжнародній деконюнктурі української проблеми, заступити власною: Зберігаймо наші сили до часу, коли українська проблема увійде в нову конюнктуру!

Однак трудність не у визнанні цих наявних сьогодні політичних правд. Трудність у такій організації нашого політичного життя, щоб ці правди можна реалізувати. Та це нова проблема. Чи ця трудність має нам затемнювати першу? Чи факт, що нам важко перевести себе через Сциллю одної „орієнтації", має означати, що маємо попадати в Харибду другої? Повторяємо: ані політичні умовини, серед яких живемо, ані трудноці нашого політичного життя, ані чужий інтерес у зміні умовин, серед яких живемо, не дозволяють нам піти по лінії найменшого опору і надіятися на чужу, сторонню поміч. Ці три проблеми зовсім окремі, незалежні від себе політичні справи. Не можна їх змішувати, ані застосовувати однакової засади до їх розвязки. Чим скоріше зрозуміємо незалежність одної від другої, тим скоріше поставимо нашу національну політику на засадах, які відповідали б сьогоднішньому ментові. Ось тому факт, що поволі починаємо визволюватися зпід гіпнози чужих орієнтацій, настроює нас на оптимізм, що зуміємо опанувати й інші трудноці нашої політики: опануємо внутрішньо-український параліж та знайдемо політичний плян на сьогодні.

Примусова мандрівка народів.

(Від нашого кореспондента).

Париж, 14. серпня 1939.

У травні 1924. р. перша прогулька австрійських студентів по світовій війні виїхала була з Відня в офіціяльні відвідини до Італії. Цю прогульку провадив, нині вже покійний, тодішній ректор Високої Школи для Світової Торговлі, великий німецький учений-ґеограф, проф. Гайдеріх. У цю прогульку німецьких студентів умішалось і чотирьох українців-студентів: Ярослав Гузар (нині урядовець Земельного Банку у Львові), Чубатий (працює теж як економіст у Львові), Тарас Галіп (нині урядовець великого париського банку „Креді Ліонє") і нижче підписаний. У Трієсті, в Італії, нас витали на двірці ректор, професори і студенти-фашисти Торговельного Університету в Трієсті. Усі в чорних сорочках.

Підчас бенкету, який місто Трієст видало було в нашу честь, звели великий дипльоматичний бій у своїх тостах ректор-італієць і ректор проф. Гайдеріх. Обі ті промови видрукувала тоді віденська „Нае Фрае Прессе" і в моїх руках є ще витинки із числа тієї газети: Італієць говорив про італійську торговельну місію трієстенського порту, ректор Гайдеріх про те, що Трієст не може жити без австрійського гінтерлянду. Знамениті вина заглушили були ті загально всіми нами відчуті неприємні нюанси обох промовців. Наша мандрівка зайшла була теж до нині такого голосного Південного Тиролю. Професори і студенти-німці із надзвичайною дбайливістю намагались, щоб їх побут залишив тривке враження між тамошніми мешканцями-німцями.

У німецькому Кліфвзені (на двірці був великий надпис „Кіюзо") ректор Гайдеріх наблизився до української групи і сказав нам слова, які врізалися на все в наші серця. Старий професор, вищий ніж середнього росту, досить тугий мужчина з еспанською сивою борідкою на гарному обличчі, розложив свої рамена та говорив до нас зі сльозами в очах: „Бачите, італійці навіть назву тієї місцевости нам відібрали. Ви, панове з Галичини або Буковини, що живете теж на етноґрафічному кордоні двох народів, ви мусите подвійно любити вашу батьківщину! Роля тих, що живуть на кордоні далеко важніша, ніж тих, що живуть у центрі. Гляньте на тих німців південного Тиролю! Це аванґарда нашої німецької експанзії — автохтони з VI-го стол. по Христі. А яке страшне їх теперішне життя: їхні школи замикають, війтів насаджують своїх, вязнять, бють".

Не наша це справа критикувати угоду Гітлер—Мусоліні, на основі якої 250 тисяч німців-автохтонів мають покинути свою німецьку землю. Це одна із цін заплати за італійський союз із Німеччиною. Вичитуючи в закордонних ґазетах про ту умову, мені пригадалася сценка розмови з покійним ґеографом, автором знаменитого твору „Земля", що так дуже любив Південний Тироль. Про його смерть мабуть ще ніхто досі не подав до відома нашому громадянству. Багато колишніх студентів-українців у Відні завдячує йому іспит. Він бувало витягав зле приготованого нашого земляка „за вуха" при іспитових клопотах, а потім уже по іспиті кликав так вирятованого молодця та казав йому: „За вас мусів би соромитись професор Степан Рудницький (що був його великий приятель!) вашими відомостями із ґеографії". Нехай цих кілька слів буде грудкою землі на його могилі від його колишніх учеників-українців.

Справа примусової сучасної мандрівки народів не є тільки місцевим тирольським явищем. Примусова мандрівка почалася підчас світової війни і зараз після неї виступила в дуже прикрій формі. Турки почали різати вірмен розвязуючи таким способом дражливу проблему вірменської меншини. По турецько-

грецькій війні в 1922-ім році, переможний турецький вожд Кемаль Ататурк наказав викинути греків з Малої Азії. Окремий турко-грецький договір означив тоді спосіб виселення тих греків. Не забуваймо, що грецька еміграція до Малої Азії датується від XII-го та VIII-го і VII-го сторіччя пер. Христом, а ті старинні грецькі кольоністи були основниками вже славних купецьких кольоній на північному Чорноморському нашому побережжі: як міста Ольвія, Теодозія, Херсонес, Пантікапея (VII. ст. перед Христом). Цікаво згадати, що ті грецькі виселенці, що вернулися з Малої Азії в 1922-ому році до корінної Греції (півтора міліона людей! були переважно купці, банкірі та промисловці) оснували в Греції між іншими підприємствами і фабрики шовку, себто фабрики головного і так дуже poшукуваного грецького товару в торговлі між київським князівством і Грецією, себто в нашій старо-українській торговлі!

Окреме переселення народів відбувається і в СССР. В якій мірі і кілько українців примусово покинуло Україну — нема в нас точних відомостей. Але факт такого переселення безсумнівний.

Бо ми живемо в добі, коли тратить свою силу принцип „права землі" — принцип мати змогу за Божим законом вмерти на тій землі на тому клаптику землі, де людина народилася. Юрій Студинський.

—o—

З польської преси.

„Мировий плян" Німеччини?

Голоси німецької преси і заяви гітлерівських провідних осіб свідчать про те, що в найближчих трьох тижнях польсько-німецькі відносини дійдуть — як пише „Гонец Варшавскі" з 17. VIII. — до вершка напруження.

„В берлінських дипломатичних колах панує переконання, що „війна нервів" між Польщею та Німеччиною осягне крайню межу в часі партійного націонал-соціялістичного зїзду в Нірнбергу, якому канцлер Гітлер ще 2. квітня дав назву „конгресу мира".

Передтим Третій Райх святкуватиме 27. серпня в урочистий спосіб 25-ліття перемоги німецької армії над російсько-царським військом під Таненбергом. Хоч рямці цього свята дуже широкі, бо самих бувших комбатантів буде в тому дні у Таненбергу яких 150.000, то в берлінських дипльоматичних колах кажуть, що ще непевне, чи канцлер Гітлер виголосить там промову і чи торкнеться актуальних проблем міжнародньої політики, отже і справи Гданська, коли таки промовлятиме на святі.

Німецькі політичні кола впливають на кореспондентів закордонної преси, які перебувають у Берліні, в такому дусі, що намагаються виробити в них переконання про неможливість якихось катастрофальних вирішень ще перед конгресом у Нірнбергу. Партнером „осі" в часі нарад у Зальцбургу та Берхтесгадені порозумілися, як кажуть, щодо дипльоматичної методи, що її пристосують у найближчих переломових тижнях.

По повідомленням французьких політичних кол Рим та Берлін мають намір виступити з „мировим пляном", якого змістом мають бути домагання територіяльних ревізій. Гданська справа пішла б на перший вогонь і вона була б наче пробою та розвідинами, як далеко Велика Британія, Франція та Польща готові піти на шляху згоди з державами осі.

Французький політичний світ здає собі досконало справу з того, що німці поширюють підстави свого атаку на Польщу. Коли спершу домагались тільки Гданська та „автостради" через Помори, то тепер Третій Райх став уже казати про своє домагання привернути кордони з 1914. року і про те, що німці мусять мати вільні руки у Східній Европі."

Німецькі нашіптування і становище Польщі до Сходу.

З полеміки „Курієра Варшавского" (з 17. VII.) з чоловим органом німецьких націонал-соціялістів „Фелькішер Беобахтер" довідуємося деяких цікавих політичних подробиць, які можуть і нас цікавити. „Фелькішер Беобахтер" (ч. 216) написав передову статтю п. н. „Польський тиск на Захід", в якій нарікає м. і., що

„нагло в Польщі нагадують собі, що навіть у Версаю Польща не вийшла на своє, бо їй треба було ширшого морського побережжя... Сьогодні ці несповнені домагання прилались на те, щоб викликувати в польському народі бажання війни та манити його легкою добичею добре загосподарованих німецьких земель, що їх на кожній т. зв. історичній мапі можна оглядати як стару польську власність... Фантастичні претенсії до старих німецьких земель висуває польська пропаганда..."

А чейже — пише „Фелькішер Беобахтер" далі у своїй статті

„не так давно ще... казали багато про великі завдання Польщі на Сході... про будучність Польщі саме на Сході."

Запитувавши це, „Курієр Варшавскі" ось як відповідає німцям:

„Де то говорили про великі завдання Польщі на Сході? У Варшаві, чи може таки в Берліні?

Це правда, що з Німеччини цілих пять років, від договору з 1934. р. і т. зв. польсько-німецької приязни, підшіптували нам день-у-день погляд, що ми повинні шукати невідомо чого, а найпевніше вітру в полі... на Сході.

Але Польща має від 1932. р. договір з Росією про незайманість кордонів та

М. ПАСТЕРНАКОВА.

Штрбське Плесо.

Штрба. Маленька залізнича зупинка на шляху Братислава-Ужгород, що білим стаційним дімком немов боязко причіпилася до скельного татранського облазу. Властиво, то всі справжні туристи, головно ті „голокамінники" з навантаженими як верблюдів горб наплечниками та альпіністичними амбіціями, тут висідають. Бо здобувати верхи, утруднюючи собі свідомо дорогу найбільше недоступними плаями головокружно пястися по скельних стінах, це їхній стиль. У ньому, потом зрошувана насолода змагу, у ньому роскіш здобутого осягу. По залізом і цвяхами кованих туристичних черевиках та звоях грубого шнура прикріпленого до наплечника здогадуватись можна, що мета їхньої мандрівки мабуть еліта татранського масиву по словацькому боці, це горді в граніті зціпенілі велитні як Копки (2362 м.), Висока (2565), Кончіста (2540 м.). А може й Герлях по другому боці (2663 м.), що лиш інколи замряченим оком дивиться на світ із безконечної синяви небесного простору? Може. Наші спроможности далеко не такі бистрі, тимто і прогулькові пляни не сягають зір.

Їдемо далі, до найближчої стації Попрад, що своїм положенням а деколи й вигладом живо нагадує Закопане. Звідси везе нас зубата залізничка, що веться чудовою серпентиною крізь заліснені гірські збіччя, аж до кінцевої зупинки над Штрбським Плесом. Це мета нашої прогульки. По дорозі минаємо поставлені з високопанським розмахом літнища, як Велька, Смоковець та інші. По всій південній стороні Татр аж до долини Вагу розкинені серед смерекової гущі люксусові зо скляними стінами санаторії та комфортові пансіони. Навіть над Штрбським Плесом, ледівцевим озером, захованим між скельними стінами татранського масиву побудували останніми роками „мрякодери" готелі, що білими камяними терасами спадають униз до самого плеса. Тут ждуть на гостей човна, купальні басейни і трамполіни. І крамниць усяких тут багато, головно із памятковою ґалянтерією, вибагливі ресторани, на корсі кіно і дансінґи до білого ранку. Поправді, вся та штучна мішанина великоміської елеґанції із ідилічним примітивом гірської природи робить якесь неспокійне, розгублене враження.

Ось чому не йдуть сюди туристи, що із виру великого міста втікають у природу, щоб у ній знайти відновy духових та фізичних сил, рівновагу для розтрясених нервів та глибокі естетичні зворушення.

Задивлені в засніжені шпилі Татр, думаємо одно: чи не підійти б так ближче до них? Дорога неважка. Зразу густим лісом, де стоїть височенне руштування лещетарської скочні. Молоді очайдухи ломлять тут напевне не тільки дошки чи спортову карієру, але бувають тут мабуть і болісніші наслідки бравурних повітряних подвигів. Дух часу, це найбільше популярна (не все переконлива!) відповідь, коли з дива знизуємо раменами.

Сірий, холодний ранок. Білою хмарою підноситься ліниво вгору рання імла. На густому павутинні, що деінде розпиналось тонісінькими струнами між старими ялицями, зависли сріблом лискучі краплини роси. Вітер, що несе хмари від півночі, помечно холодить розігріті місця і лишає по собі вогкий запах розталого від ранньої весни снігу і живичного бальсаму. Це перший акорд із чудової музики пахощів, що ними грає безмежне багатство гірської фльори! За хвилину загорнула нас у молошні звої густа мряка. Не видно майже нічого. Під нами біла пропасть, з вгорі зрідка прориваються хмари. Значить: буде погода. Підходимо щораз то відважніше під гору і наче ростемо з кожним кроком.

Гори мають справді якусь дивну привабливу силу, що кличе й манить до себе чарівними обітницями, щоразто новими несподіванками. І хоч втихомирять на хвилину людську душу, хоч наситять її своїм цілющим видом, то всеж туга за ними все більше і все сильніше наростає і поведе вас знову колись старими може вже і забутими плаями, що витатимуть вас новими привабами. Все іншою мовою говоритимуть рвучкі потоки, що спіненою гривою виблискують у сонячному світлі. Інакшою, все більше таємною буде вам видаватись відвічна легенда гір, що вечірними випарами снується над бездонею диких зворів, і криється в сутінках фантастично жолоблених печер. І у краєвиді, що в ньому хоча і повторяється той сам ритм, знайдете все нові мотиви, що контрастують і напричуд мельодійно зі собою гармонізують. Такі вже є гори! Що в їхніх грізних і манівних настроях шукає надхнення поезія, музика й малярство. Це джерело невичерпаної краси та сили, — це замкнений у собі, окремий світ.

А мряка наче запалася в землю. Стало ясно і свіжо. Від наших стін гранітного Кривая (2.490 м.), що заступили собою північний овид, дише холодом і повагою. Ми вперше у цих сторонах і на коротку мить почуваємо себе у тому чужому середовищу трохи якби збентеже-

про взаємну неаґресію. Польща ніколи не виявила охоти чи бажання приступити до протиросійського порозуміння Берлін-Рим-Токіо. Коли Третій Райх минулої осени зачав грати поняттям і видуманою ним назвою Карпатської України та кидав гасла походу на Схід, Польща в окремій заяві з листопада м. р. підтвердила разом з Росією вповні мирові зобовязання, що істнують між обома державами.

Що диплюматія Третього Райху нашіптувала нам і це і те, додумується цілий світ і навіть знає від хвилини, коли міністр закордонних справ п. Йосиф Бек у промові з 5. травня ц. р., що була відповіддю Гітлерові, кинув наче мимоходом, проте не без розмислу, такі важні слова:

„В розмовах бували теж ріжні інші алюзії, що сягали багато дальше та ширше... резервую собі право в потребі вернутись до цієї теми..."

Хочуть німці допитатися?

Якщо їм до цього не дуже спішно, то орґан канцлера Третього Райху нехай не приписує вперто польській політиці того, що без успіху диплюматія Третього Райху намагалася нашіптувати полякам. Сьогодні ця сама диплюматія підшіптує нові, інші поради на сторінках канцлерського орґану:

„Польський нарід серед сильних слів проти Німеччини не пізнається на тому, що польська закордонна політика стала знаряддям чужих великодержав, при чому анґлійські цькування та брехні нічого не занедбують, щоб замрячити голови польському народові."

Коли „війна нервів" затягнеться довше, то не виключене, що в полемічному запалі можна буде довідатися про ріжні цікаві „причинки" до історії політики останніх років у Середущій та Східній Европі. На маргінесі полемічної відповіді „Куріера Варшавского" треба в інтересі та в імя історичної правди ствердити, що **назва Карпатської України не є ніякою німецькою видумкою. Так назвали і називають цю етноґрафічно українську територію самі національно свідомі українці в цілому світі, не оглядаючись на те, яку назву цій території дають не-українці.**

—o—

На волі.

Довідуємося, що в середу вечором 16. ц. м. вийшли на волю з львівської вязниці майже всі священники (за винятком двох), кількох інтеліґентів (між ними ред. Богдан Кравців) та коло 40 селян і сільських хлопців. Усі випущені на волю були заарештовані в суботу 29. липня. Точного спису звільнених не подаємо, бо — на жаль — ніхто з випущених на волю нас про це не поінформував.

—o—

Голяндська Індія загрожена.

НАЙВИЩА РАДА ГОЛЯНДСЬКОЇ ІНДІЇ ДОМАГАЄТЬСЯ СКРІПЛЕННЯ МОРСЬКИХ ТА ЛЕТУНСЬКИХ СИЛ.

ГАГА. Голяндське пресове бюро повідомляє, що найвища рада голяндської Індії виступила з домаганням додаткових кредитів на скріплення оборони тої кольонії. Вона домагається в першу черґу, щоб скріпити фльоту й летунство в голяндській Індії.

—o—

Зміни в еспанській військовій верхівці.

НОВИЙ ВИСОКИЙ КОМІСАР МАРОКА.

БУРҐОС, ПАТ. Ґенерал Франко перевів зміни на кількох провідних становищах: ґен. Карльос Асензіо став високим комісарем Марока; ґен. Давілля — командантом 2. военної округи; ґен. Барон — віцеміністром летунства; ґен. Андрес Салікат — командантом 1. военної округи; ґен. Міґель Понте — командантом збройних сил Марока; ґен. Альфредо Кіндельман — командантом Балеарів; ґен. Ґарсія Валіро — командантом 10. мароканського корпусу; ґен. Баттіста Санчез — командантом 9 мароканського корпусу.

—o—

МАРШАЛ ПЕТЕН ВИЇХАВ ДО МАДРИДУ.

ПАРИЖ, ПАТ. Амбасадор марш. Петен, який перебував тепер у Франції, виїхав до Мадриду.

30 польських журналістів, 200 осіб публики і... 26 поліщуків на Поліському Ярмарку.

Варшава, 16. серпня.

Вчора відкрили у Пінську на Поліссі 4-ий „Поліський Ярмарок", імпрезу орґанізовану від кількох років комунально-державними чинниками під гаслом популяризації Полісся і господарсько-культурного наближення тої землі до інших земель у державі.

Вже минулими роками підкреслювала і то навіть проурядова польська преса, що „Поліський Ярмарок" не виконує якслід своєї ролі тому, що стягаючи навіть туристів з ріжних сторін краю — **не дбає цілком про місцевий елемент**, не репрезентує справжнього Полісся, що гірше — справжні поліщуки і то з підпінських сіл взагалі нічогісінько не знають про істнування такої імпрези, не кажучи вже про якусь користь, що могли би з неї мати...

Вчорашне відкриття 4-го з черги Ярмарку показало, що такий стан триває далі, а то й гіршає. Прибуло на це свято 30 польських журналістів з Варшави, ґрупа місцевих достойників на чолі з воєв. Костеком-Бернацьким, коло 200 осіб мішаної міщансько-жидівської публики і ледви... 26 оригінальних поліщуків-селян, що демонстрували перед владою хоровід-інсценізацію своєї річної праці.

Як видно, поліський ярмарок і надалі залишився імпрезою, яка дає дохід виключно Пінськові, приносить почести орґанізаторам, але нічого не дає селянським поліським масам.

КТВ.

но, беззахисно. І дивне, мала занизіла ґоґодзова ягідка, що залякано вистромила рожеву голівку з камянистої щілини, понесла нашу думку у рідну Чорногору. Чиж би там було краще?

І тут перед нами із південного збіччя розкривається чудова панорама словацької Швайцарії! На тлі ситої зелені смерекових борів, короною краси татранського краєвиду глибокі, роскішними альпейськими квітами засіяні луки, а в вищих стрефах криштальні „ока" поледівцевих озер. І тут буває, як і над гуцульським „Шибеним" панує іноді така опянлива тиша, що в ухах „дзвоном дзвонить". І хіба тільки скельний орел залопотить у горі могутніми крилами, або важка купаючись забзенить стиха над тафлею озера. Хотілось би у памяті надовго закріпити цю незвичайну картину, що її приблизно відтворити може тільки живе мистецтво, а ніколи механічна праця фотоапарату.

І враз на наше мовчазливе захоплення чудовим твором Божих рук, вузькою смугою паде тінь. Десь із мало досі відомої закутини душі виринає неспокійна думка: а що буде, коли вслід за линвовою залізничкою прийдуть сюди меліораційні роботи, що реґулюватимуть гірські потоки, відводнювати мочарі, коли для скріплення деревного експорту ще більше теребитимуть ліси, — коли електричним світлом розяснювати схочуть незбагнені тайни гірських титанів? Словом, коли чоловік безоглядно спустошить природу, щоб стати її паном?

Тоді хіба буде всюди так гамірно рябо і від глоти душно, як от над берегом Штрбського Плеса, що на його суворому обличчі дрібними зморшками тремтить від холоду заблуканий із концертового павільону рефрен арґентинського танґа...

Виховання до книжки.

(Стаття надіслана).

В останніх днях багато у нас пишуть і говорять про грізне явище: занепад культури серед нашого загалу. Ліквідуються в нас видавництва, припиняється видавання журналів і газет. Видавці нарікають на суспільність, що нічого не читає і не купує друкованого слова, суспільність або мовчить, або пробує усправедливлюватися матеріяльною нуждою, високою ціною книжок, недобірним змістом і подібними „арґументами", які зовсім не видержують критики.

Та джерело цього грізного явища лежить деінде. Бо і матеріяльні обставини позволяють нам ще на видання кількох золотих на книжку чи ґазету і ціна книжок не є зовсім у нас за висока і зміст є ріжнородний, так, що кожний охочий до читання може підібрати собі книжку відповідно до своїх зацікавлень та до свого інтелектуального рівня. Джерело цього грізного в нас явища лежить **у недостачі нашого виховання до книжки**, до друкованого слова взагалі. В нас багато людей не відчуває зовсім внутрішньої потреби читати щонебудь. Вони не мають такого наставлення до друкованого слова, яке стрічаємо серед інших народів. Добра їда, вибаглива мода, кіно, переґони, мячеві змагання і тим подібні імпрези — хочби не знати які коштовні — ніколи не перестають бути предметом їхнього зацікавлення. Але видаток на книжку, ґазету, театр — цих позицій нема в домашніх буджетах багатьох наших людей. За тими справами вони не тужать та ними не цікавляться. Бо мовляв: „Що вони можуть дати?"... Вивіски на кіосках та телеґрамки вистачають їм уповні, а зрештою позичать ще час до часу якусь ґазету в сусіда чи в знайомого, або таки в кіоску і кінець. А книжка? Якась там повість? Хто має час та охоту сьогодні цим цікавитись?

А тимчасом маґазини наших видавництв заповнюються книжками, що припадають порохом та служать мишам на гнізда і щурам їх хліб насущний. Вітрини наших трьох книгарень, у Львові пишаються гарними окладинками книжок, але наші бібліотеки порожні. А наслідки? Тут ліквідується заслужене видавництво, там припиняється видавання ґазети... Це викликує дві-три статейки на сторінках преси і потім усе втихає та повертається до старого стану речи.

І пощо тут дивуватися? Хто розбудив у сучасному поколінні чи в старших зацікавлення до книжки? Ніхто! Адже бачимо щодня, що старші, батьки та мами, не стараються зацікавити цією справою своїх дітей і не розбуджують їх природного гону до книжки.

І мимоволі хочеться спитати наших батьків: чим вони кормлять душі своїх дітей, як розвивають їх інтелект, в який спосіб стараються плекати в них моральні, національні, суспільні та естетичні почування? Іноли маємо враження, що сьогодні родичі дбають лиш про заспокоєння „шлункових потреб своїх дітей, а зовсім забули про те, що в той спосіб виховані покоління не станують ніякою підставою нашої кращої майбутности та що на ситих шлунках, але порожніх серцях і мізках не збудуємо того, що маємо збудувати!

Бо дитину треба вже від зарання її життя виховувати до книжки, вже від тоді, коли вона може сама взяти книжку до рук, хочби ще й не вміла читати. Ілюстрації будуть тоді говорити до неї, будуть її застановляти, будуть приневолювати молоденький мозочок до інтенсивного думання, а наші короткі пояснення причиняться до утревалення баченого образу в памяті дитини, в її маленькій головці...

Дитина йде до школи! Чи ж вистане їй лише сама шкільна книжка? Та ще до того в нинішніх умовинах? Чи вистане їй тоді „Пломінь" чи „Пломичек"? Бож у шкільних бібліотеках не стрічаємо нині ні „Світа Дитини", ні книжечок з „Діточої Бібліотеки", яких вже кілька соток появилось у нас і всі вони призначені для ріжного віку та умового рівня дітей і молоді. Їх звідтіля усунули! І це дуже дивне, що коли зі школи ті книжечки і газетки усунули — то рідний дім їх не приняв, викручуючися... своєрідним сіном — браком гроша!

Не знаю, як можуть спокійно глядіти родичі, коли бачать у руках дитини журналик у роді „Карузелі" й інші, тоді, як полиці наших книгарень угинаються під тягарем рідних журналиків та дитячих книжечок; коли у нас таке заслужене дитяче видавництво, як „Світ Дитини", що в цьому році святкує двацятиліття своєї великої праці для добра цілої нації, стоїть перед маревом ліквідації... Чим можна пояснити собі, що на 60—70.000 українців у Львові знайшлося... аж 52 передплатників „Світа Дитини"? Як можна зрозуміти цю обставину, що саме у вакаційному часі, коли дитина кинула шкільну книжку і хотіла б певно дещо цікавіше і краще прочитати — не куплено в наших книгарнях дитячих книжок за мінімальну навіть квоту? Як можна пояснити те, що дитина знає знаменито історію чужих народів, але зовсім не знає історії своєї нації, хоча у нас появилося вже багато дитячих книжечок з тої ділянки?

І якими ідеями мають жити ці діти, ця молодь? Де мають шукати за ідеалами та взірцями до наслідувань? Чи в ріжних „Слонках", „Малих Курієрках", „Кінах", „Детективах", „Карувелях", „Вендровцах", „Святах вшигуд" і тим подібній макулятурі? Чим спаралїжуємо небажані впливи такої лектури, коли не дамо дитині рідної книжечки?

Як знаємо, вийшов обіжник Міністерства Освіти з 17. березня ц. р., що дозволяє, щоб шкільна дітвора користала з бібліотек усяких культурно-освітніх установ даної місцевости, коли в школі нема відповідної бібліотеки. І чейже при церквах чи пак парохіяльних урядах повинні бути заведені **зразкові дитячі парохіяльні бібліотеки,** в яких кожна дитина могла б позичити собі добру та відповідно підібрану книжечку для себе! І чейже можна б у нас створити **мандрівні дитячі бібліотечки,** які приносили б для селянської і робітничої дітвори добру книжечку та журналик! Можна би врешті подумати і про творення спеціяльних дитячих світлиць-читалень, де гуртувались би діти нашого пролетаріяту, що не мають матеріяльної спроможности купити собі рідну книжку чи ґазетку. Така фахово ведена дитяча читальня була б знаменитою школою суспільного виховання, якого так дуже й дуже треба нашому поколінню.

Багато є шляхів і засобів виховання до книжки та поширення рідної книжки й дитячих журналів. Одно певне: Коли вже в дитинстві розбудимо зацікавлення до книжки в дітей, коли розвинемо психічне наставлення в них до рідного друкованого слова, коли витворимо в них сильне привязання до книжки, яке буде випливати з почування та розуміння її потреби — то ці психічні чинники залишаться вже на ціле життя. З такої дітвори і молоді виросте покоління, яке ніколи не допустить до самоліквідації видавництв, ґазет чи книжок. Навпаки: тоді збільшаться наклади вдесятеро, прискориться темпо видавничого руху, словом, тоді будемо певні за високий культурний розвиток широких мас, що є найважнішою передумовиною світлої майбутности кожної нації!

Степан Конрад.

ФРАНЦУЗЬКІ УРЯДОВІ КОЛА ПОГРОЖУЮТЬ ДАЛЬШОЮ МОБІЛІЗАЦІЄЮ?

Як подає париський кореспондент щоденника „Ньюз Кронікл", французькі урядові кола говорять, що коли Німеччина дальше провокуватиме у Ґданську та не припинить мобілізації, Франція покличе під зброю ще один річник — коло 150.000 вояків.

—o—

Призабутий публіцист.

Памяті Романа Сембратовича.

Пропамятна книга у 50-ліття української державної ґімназії в Перемишлі (1888—1938), що вийшла минулого року, принесла нам побіч інших цінних споминів з того часу також цінну згадку п. І. Заяця, присвячену памяті **Романа Сембратовича,** одного з найбільших наших публіцистів, що передчасно помер 1906 р. А що память про нього у нашому громадянстві дещо забувається, годиться про Покійного згадати, бо є за що тай треба таки пригадати.

Нагадаю тільки три діла з його життя.

Перше було здійснення мрії його життя, щоб створити вільну трибуну для висвітлювання української справи перед світом. З цією метою він став редаґувати 1903 р. перший український орґан у нім. мові у Відні: „Ruthenische Revue" і редаґував його до останніх днів свого життя. У цьому орґані він порушував важніші події нашого життя: в першу чергу політичні і далі містив статті і замітки про нашу культурну працю, літературу, науку і мистецтво.

Друге змагання Романа Сембратовича було те, щоб ширший світ познайомити з життям української нації в більшій публікації і з цією метою він видав у 1905 р. розправу під наголовком: „Das Zarentum im Kampfe mit der Zivilisation". В цій праці він представив російсько-українські відносини та опрокинув леґенду про слявянську взаємність і єдність російського народу від Карпат аж по Урал. При цьому він підніс вагу та значіння української справи для наладнання міжнародніх та міждержавних відносин на сході Европи.

Крім того всього Сембратович зложив дуже цікаву анкетну збірку визначних учених і політиків західної Европи про їх думку на царський указ проти українського слова з 1876 р. Ту анкету він опублікував у 1905 р. в розправі під наголовком: „Das Urteil der europeischen Kulturwelt über Ukas vom Jahre 1876.

Наше громадянство старше, зперед трицяти і більше років, пригадає собі певно ті часи, як Роман Сембратович, наш сміливий публіцист, ломав перші леди, щоб пробити вікно до світової преси і пустити у світ вісти про життя українського народу. Тоді його матеріяльно піддержували наші посли Василь Яворський і Юліян Романчук, як також визначніші наші громадяни.

А третя справа, яку хочу піднести, це те, що при кінці 1905 р. заснував був Роман Сембратович разом з проф. Томою Масариком, німецьким послом Кронаветтером і публіцистом Бруннером у Відні політичне товариство під наг. „Nationale Autonomie", що поставило собі за ціль поширювати ідею перебудови Австрії на основі автономії народів.

Отсі діла незвичайно талановитого та ідейного українського публіциста Романа Сембратовича для добра рідного народу є дійсно гідні доброї памяти серед живих і будучих поколінь.

8. VIII. 1939. **Д-р Кость Левицький.**

„Велика Британія не дозволить Гітлерові запанувати над Европою"

— ЗАЯВИВ БРИТІЙСЬКИЙ ЛЬОРД КАНЦЛЕР.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Британський льорд канцлер, який тепер перебуває у Канаді на зборах канадійського правничого товариства, заявив у промові у Квібеку, що Анґлія скоріше буде воювати, а не допустить до того, щоб Гітлер контролював Европу. Анґлія зробила рішунок і не допустить до того, щоб Гітлер панував над Европою. Якщо він не послухає осторог, які стільки разів зроблено німецькому й італійському народові, це доведе до війни.

Бернард Шов про міжнародне положення.

Відомого анґлійського письменника Бернарда Шова, що саме скінчив 82 роки, відвідали представники анґлійської преси та просили, щоб висловив свою думку на актуальні політичні теми.

На питання, чи народам Европи загрожує нова війна, Шов відповів, що на його думку — ні. На варті миру стоїть переляк, який інакше можна назвати також здоровим розумом. Усі лякаються нової війни, навіть ті, що нею погрожують, тобто Гітлер та Мусоліні.

Діяльність Чемберлена в Мінхені знайшла признання Бернарда Шова. Бо інакше було б треба негайно бомбардувати Берлін та очікувати обстрілу бомбами Льондону. Щодо Гітлера, то — на думку Шова — найбільше шкодить йому його антисемітизм, який не є політичною системою, тільки манією.

Те все, що досі сказав Шов, одного переконує, другого ні. Зате цікавий і дуже життєвий його погляд на вартість грошей. Більшість людей — казав Шов — не доцінює їх, тому живе в нужді. Найперше треба забезпечитись матеріяльною незалежністю і щойно після того вправлятись у чеснотах.

Такі погляди на гріш в устах соціяліста — варто увіковічнити

—o—

Дещо з Волині.

БИТІ ШЛЯХИ.

Духова культура — це інша річ, але матеріяльна вимагає легких шляхів комунікації та передовсім — шосових чи битих доріг. Під цим оглядом Волинь іде вперед.

Російська влада, прокладаючи залізниці та шоси, мала на увазі майже виключно військові цілі й потреби, іноді — адміністрацийні, але майже ніколи — економічні. Ось яскраві зразки легковаження великого значіння доріг для господарського розвитку країни:

Прокладаючи залізничий шлях Варшава—Ковель—Рівне—Київ, росіяни обминули сьогоднішню столицю Волині м. Луцьк і кинули залізницю на Киверці — 18 клм. від Луцька, засудивши цим його економічне життя на вічне культання.

Шоси, що перехрещувалися в трьох головних точках — Луцьку, Рівному й Дубні, теж мали виключно стратегічні цілі. Особливо характеристична під цим оглядом шоса Рівне—Корець, що обминає на свому шляху всі містечка й села.

Після війни вибудовано цілу сітку нових шосових доріг, а саме: Луцьк—Володимир, Кремянець—Вишневець, Кремянець—Катербург, Кремянець—Почаїв, Дубно—Броди, Костопіль—Рівне, Костопіль—Березне та ін. В останніх 12 роках вибудовано на Волині разом 597 км. шосових доріг. Потрібне ще бодай 2.000 км. Якби будова їх і надалі йшла таким черепашиним кроком, як досі (40 км. на рік), то Волинь дістала б уже сьогодні необхідну сітку шос аж за... 50 років.

В останньому часі за будову льокальних шосових доріг узялися повітові самоуправи. Але будують їх так, що селяни всіма способами обминають їх, щоб не поломити собі воза. В кремянецькому повіті будує місцеві шоси не повітова самоуправа, а єдина тут дорогова спілка, членами якої є поодинокі волости повіту разом зі своїми громадами.

НОВА СТОРІНКА В ІСТОРІЇ ВОЛИНСЬКОЇ КЕРАМІКИ.

З найстарших часів Волинь, багата в глини високої якости, славилася своїми народніми керамічними виробами. Прикрашували вони колись не лише церкви, манастирі, княжі, епископські та боярські палати, але й купецькі та міщанські доми.

На ґрунті нашої української народньої кераміки повстала в Корці завдяки каоліновї високої якости ще в XVI. віці фабрична продукція так званої „корецької порцеляни“, слава про яку ширилася дуже далеко.

Згодом, унаслідок ріжних подій, продукція корецької порцеляни і навіть побіч неї і народньої кераміки — підупала. Але волинська кераміка цим не припинила свого славного життя: ще в XIX. столітті бачимо її продовження в Острові, Вишнівці, Берестечку й інших місцевостях, де українські майстри виробляли дуже гарні глечики, вази й інші речі. На всесвітній виставі в Києві 1912. р. волинська кераміка презентувалася, поруч із полтавською та камянецькою (подільською), хоч і не так гарно, як ті, але незле.

Тратячи з віками на своїй мистецькій вартості, волинська кераміка перетворилася в ремісниче гончарство та протревала до сьогоднішнього дня у своїх характеристичних рисах. Цікаво, що почуття краси не вигасло серед волинських гончарів, які дідичили своє ремесло від дідів-прадідів упродовж багатьох соток років: раз-у-раз ви зустрічаєте серед глечиків, горщків та мисок правдиві мистецькі твори.

На підставі історичних даних можна сказати, що в деяких місцевостях гончарство (народня кераміка) істнує від довгих віків. В інших селах воно цілковито щезло. А в деяких пересунулася в сусідні села. Отак з історії відомо, що с. Небожка біля Луцька славилося гончарством з давніх віків; сьогодні бачимо його не тут, а в поблизькому с. Кульчині. В другому селі Гнидаві воно зовсім щезло й ніде в околиці не відродилося.

Не зважаючи на все сказане, традиція, спадщинні відчування мистецької краси гончарів-волиняків, деякі фахові секрети і т. д. — все це розкриває перед волинською народньою керамікою великі можливости. Знаючи це, деякі неукраїнські кола, близькі до господарської самоуправи й кооперації, заклали в Луцьку спеціяльну кооперативу, що має на меті організувати український гончарсько-керамічний промисл, добувати для нього кредити, помагати мистецьким проводом і налагоджувати збут у краю та за кордоном.

І на диво в ділянці кераміки бачимо те саме, що й у інших ділянках українського народнього промислу. Нова кооператива не змогла піднятися до зрозуміння того природного закону, що українську кераміку може відчути й розвинути її мистецький бік лише українець, а не-уранієць, хочби як уникав цього, зденаціоналізує й обезвартить її.

Не могла зрозуміти цього нова кооператива. І збиранням зразків орнаментики, форм, сполук барв для нашого скоординованого народнього керамічного промислу займається не українець, а артист-маляр з Варшави Стан. Цехановський.

РЕМІСНИЦТВО ВОЛИНІ.

Як відомо, в княжих часах міста Волині, особливо Луцьк і Володимир, осягнули високий ступінь розвитку архитектури, злібництва та ріжних інших ремесел. У літописі маємо згадку про церкву на передмісті Луцька — в Гаї, яка сяяла красою незвичайною. Таксамо говориться про будівлі у Володимирі, яких і в німецьких землях не побачиш. Про високий рівень українських ремесел кажуть нам тодішні тканини, одяг, зброя, прикраси з золота, срібла й самоцвітів, футра, шкіряні вироби і т. д.

Маґдебурське право і сперті на ньому ремісничі цехи хоч і сприяли розвиткові станової свідомости ремісників, їхній зорґанізованості, поступові й добробутові, проте вони українців майже цілком відсунули від ремесел. Уже в кінці XVIII. стол. всі ремесла в містах Волині, за малими вимками, були в чужих руках, таксамо як і торговля.

Царат і поруч з ним фабрична промисловість — майже цілком знищили упривілеєне чуже ремісництво. Але відродити наші волинські ремісничі кола російська влада не мала інтересу й не вміла. Таким чином ремесла підупали на Волині взагалі, працюючи лише на скромні місцеві потреби й усе ще чужими руками. Правда, після 1917 р. українці почали поволі втискатися до ремісничого стану, але їх відсоток покищо дуже малий. Зрештою умовини для них щораз погіршуються.

Сьогодні Волинь нараховує понад 30 тисяч ремісничих варстатів, річна продукція яких висловлюється приблизно сумою 120 міл. зол. Ремісництво Волині розпадається на 8 ґруп, а саме: шкіряну, металеву, волокняну, деревну — це найчисленніші; менші ґрупи споживча, особистих услуг та ін.

Деякі поодинокі галузі ремесел, як годинникарство, шапкарство, бляхарство, фотоґрафія і т. д. є цілковито в жидівських руках і доступ для них для українців просто замкнений.

„МАЦЄЖ ШКОЛЬНА“ НА ВОЛИНІ.

Нарешті оголошено деякі дані про роботу „Мацежи Школьної“ на Волині серед сільського населення. Вони виглядають так:

У минулому році „М. Ш.“ вела на Волині 51 півкольонію для дітей сільського населення. В цьому році їх число збільшилося до 125 півкольоній, отже кругло на 140 відс. Ці 125 півкольоній обіймали в ц. р. понад 5.000 дітей, пересічно 40 дітей кожна.

На поодинокі повіти припадає таке число півкольоній: ковельський 33, кремянецький 27, рівенський 16, луцький 13, сарненський 10, любомельський 7, дубенський 5, володимирський 5, здолбунівський 4, горохівський 3 і костопільський 2.

Як бачимо, сильніше опановані північно-східні повіти. Назагал було б це не дуже велике число півкольоній, якби до нього не доходили ще півкольонії багатьох інших організацій.

В якій мірі згадані кольонії обхопили українську дітвору, годі сказати, бо наведені цифри не супроводжують пояснення, в яких саме селах чи кольоніях були зорґанізовані півкольонії і для дітей якої національности.

С. С.

ЗА ОКЕАНОМ.

УКРАЇНСЬКА ПІСНЯ В РАДІО З ДІТРОЙТУ.

В минулу неділю звечора у програмі Форда з Дітройту, Мишиген, виступав також тамошній український мішаний хор. Хор відспівав гарно дві українські пісні. Заповідач сказав, що хористи — це робітники з фабрики Форда або члени їхніх родин, додаючи, що рідко коли американці мають змогу чути українські пісні.

ВЕЛИЧАВИЙ ПОХОРОН БЛ. П. О. СЕМБРАТОВИЧА.

В понеділок 3. липня в Оберні, Н. Й., відбувся похорон бл. п. о. Льва Сембратовича при надзвичайному здвизі народу та приятелів Покійника, що приїхали навіть з таких далеких сторін, як з Дітройту, Мавнт Кармел, Шамокин, Філядельфії і т. д. Із самого тільки Дітройту зявилося кількадесять бувших парохіян Покійника — старших і молоді, ним вихованої, що приїхали 35 автомобілями. До богослуження в церкві стануло до 20 священиків, між ними 8 латинського обряду. Жалібні проповіди виголосили о. канцлер Филимон Тарнавський від Дієцезії та о. радн. Володимир Лотович, головний предсідатель „Провидіння“. На цвинтарі над гробом промовляли: о. Степан Побутський від української греко-католицької громади в Дітройті, Миш., та д-р Льонгин Цегельський від часопису „Америка“, якої Покійник був щирим приятелем та до якої за кільканадцять літ написав безкорисно сотки статтей.

Похоронний похід з церкви на цвинтар розвинувся у величаву маніфестацію. Самих автомобілів було більше 200, а коло півтори тисячки осіб супроводило Покійного на місце вічного спочинку. Співав знаменитий місцевий хор під проводом знаного диригента, проф. Константина Щита-Орлика.

Від часів похорону бл. п. єпископа Ортинського такого величавого й такого жалібного похорону серед американських українців не бувало. Видко було, як наші люди любили, шанували й цінили Небіщика та як глибоко вони відчули Його втрату. Хвилинами, в часі проби чи більш зворушливих відправ, плач був такий загальний і голосний, що майже заглушував промови чи хор.

Додати треба, що приявні на похороні дітройчани висловили бажання перенести тлінні останки бл. п. о. Сембратовича до Дітройту, щоб він спочив серед тих парохіян, яких так сильно любив і яким 16 літ так щиро служив і так ціло проводив.

ЗАПОВІДАЮТЬ БАНКРОТСТВО ВИСТАВИ В НЮ-ЙОРКУ?

Світовій виставі в Ню Йорку загрожує банкротство.

Голова виставової корпорації Ґровер Вейлен, заповідав спершу, що вистава коштувати-ме 30,000.000 долярів, але вона коштувала 155,000.000 дол.; тепер корпорація має вже 26,000.000 дол. недобору.

Рахували, що за перших 10 тижнів буде 20 міліонів відвідувачів, але за той час навіть 10 міліонів не заплатило вступу. Як далі не буде щоляя по 250.000 відвідувачів, то вистава скінчиться банкротством. До того йде, бо тепер виставу не відвідує більше як 120.000 денно.

Подають ріжні причини невдачі, а між ними й ту, що вистава загалом є непотрібна, задорога і що для ширшої публики вона недоступна. Також вказують і на депресію.

Всі виставці терплять, а закордонні виставці гнуться під тягаром коштів.

Замість „Вондерленд" (країна чудів), вистава стала „Блендерленд" (країна розчарувань), говорять в Ню Йорку.

ЖЕРТВЕННІСТЬ АМЕРИКАНСЬКИХ ПОЛЯКІВ.

В останніх місяцях на заклик Польщі американські поляки зложили 1,000.000 долярів на оборону Польщі.

Тепер знову польський Червоний Хрест з Варшави звернувся до американських поляків, щоб прислали ліки, яких в Польщі не можна дістати.

Поляки в Америці вже організують ратункові комітети, щоб дати негайно поміч.

НІМЕЦЬКІ ФАШИСТИ У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

В Ню Йорку відбувся зїзд німецької фашистівської організації.

Головою вибраний знову Фріц Кун, (якому прокуратор Дуї закинув, що він присвоїв собі понад 14.000 долярів з фондів організації). Було 550 делегатів з усіх сторін Америки.

Куна вибрано одноглушно та принято резолюцію, якою зїзд звільнив його від відповідальности за політику й витрати в минулому.

СТАНОВИЩЕ ІТАЛІЙСЬКОЇ ТА НІМЕЦЬКОЇ ПРЕСИ.

Як подають польські часописи, італійська преса дораджує Польщі піти на компроміс та зрезигнувати з Ґданська, бо тим способом оминне війну, в якій мусіла би програти. Німеччині поможе Італія, а Польща не може так певно рахувати на поміч західних демократичних держав.

Німецька преса вже не обмежується до кампанії за Ґданськ, але домагається також Поморя, бо — мовляв — німецька честь не позволяє на те, щоб Поморя розділювало німецьку територію.

СОВІТИ СТЯГНУЛИ ВІЙСЬКО ЗНАД ПОЛЬСЬКОГО КОРДОНУ.

ПАРИЖ, 17. 8. З Москви повідомляють, що совітський уряд стягнув знад польської границі 200 тисяч війська.

Гітлер пропонує віддати розвязку Ґданської справи конференції чотирьох великодержав?

ПОГОЛОСКИ ПРО НІМЕЦЬКО-ІТАЛІЙСЬКУ АКЦІЮ У ВАТИКАНІ.

Льондонський кореспондент брюссельського щоденника „Насіон Бельж" приносить сензаційну вістку, що Італія й Німеччина предложили Ватиканові проект мирної полагоди европейських спірних справ такого змісту:

1) обі сторони зобовязались би до 30-ох днів спинитися від усякої акції:

2) в тому часі відбулась би конференція міністрів закордонних справ Німеччини, Італії, Франції та Англії, які старались би найти розвязку ґданського питання та предложити її Польщі;

3) якщо до того часу не вдалось би розвязати того питання, можна би продовжити 30-денне перемиря, щоб обговорити й інші справи.

—o—

Франція не розглядатиме німецьких пропозицій у справі Ґданська,

ЯКЩО ЇХ НЕ ЗААПРОБУЄ ПОЛЬЩА.

В англійській пресі появилася вістка, що французький амбасадор Корбен привезе зі собою меморіял французького уряду у справі урегулювання ґданського конфлікту, згідно з німецькими пропозиціями.

„Дейлі Мейл" довідується, що французький уряд погодиться розглянути німецькі пропозиції лиш під такими умовинами:

1) їх заапробує польський уряд;

2) всі польські права у Ґданську будуть збережені;

3) демократичні держави дістануть ґарантії, що Німеччина не використає уступок для дальшої експансії.

ШИРІТЬ НАШ ЧАСОПИС!

Після повороту Буркгардта до Ґданська.

НАРАДА З ПОЛЬСЬКИМ ГЕНЕРАЛЬНИМ КОМІСАРЕМ ТА ПРЕЗИДЕНТОМ СЕНАТУ?

Як подає польська преса, польський ґенеральний комісар у Ґданську Ходацький відбув розмови з Буркгардтом та Ґрайзером, опісля виїхав до Варшави, щоб зложити мін. Бекові звіт про ті розмови.

У Ґданську ходила поголоска про пляновану розмову між Ходацьким, Буркгардтом та Ґрайзером, але з огляду на виїзд Ходацького вона не відбулася.

Банк Мангаймера помагав Гітлерові здобути Австрію

ТА ВЗЯТИ ПІД ВПЛИВИ БАЛТІЙСЬКІ ДЕРЖАВИ?

У звязку зі смертю голяндсько-жидівського банкира Мангаймера та припиненням виплат у його банку, польська преса приносить такі ревеляції: Голяндська влада ствердила буцімто, що Мангаймер був у близькому контакті з Гітлером та помагав Німеччині. Перед аншлюсом заатакував він на світових біржах віденську „Кредітанштальт", загрожуючи Австрію банкротством. Крім того він узалежнив від себе державні банки Естонії та Латвії і змусив їх скермувати більшу частину експорту до Німеччини, загрожуючи, що доведе до обнижки курсу їхніх валют та цінних паперів. Найцікавіше у тих ревеляціях те, що Мангаймер жид з походження. З яких мотивів помагав він гітлерівській Німеччині — того згадані часописи не вияснюють.

—o—

3 міліони китайських партизанів полюють за японською зброєю.

Китайська преса повідомляє, що тепер в областях, що їх окупує японська армія, оперують коло 3 міліони китайських партизан, окремих повстанських частин тощо, отже значно більше число, ніж його виказує правильна китайська армія з двома міліонами вояків.

З уваги на це японці не відходять від залізничої лінії дальше, як 20 кільометрів, коли японська частина має менше, ніж 500 вояків. Навіть сильніші частини, озброєні гарматами і літаками, часто стають жертвою партизантських нападів, при чому партизани полюють передовсім на японську зброю. (АТЕ).

—o—

Війна нервів.

Від кількох місяців йде довкола нас „війна нервів". Ця війна пориває багато жертв, бо на фронті тої війни є дослівно всі! Смертю чи раною у війні нервів є повне чи частинне психічне заломання людини. Людина працювала, дбала, промишляла — аж нагло дала віру несамовитим чуткам, її охопив переляк, вона захиталася й опустила руки. Така людина вже багато втратила, а коли б прийшло те, чого боїться, то певно втратила б усе, бо хто захитався тепер на якомунебудь одному відтинку, той захитається і на кожному іншому. Отак війна нервів є пробою духових і моральних сил одиниці і громадянства. В нас захиталося багато людей на господарсько-фінансовому відтинку. Без ніякої важної причини, просто з переляку і з непевности, „що буде", повибирав дехто свої ощадностеві вклади з рідних банків і далі не щадить. Свій дорібок витрачує, або тримає в хаті й обезцінює його і так з дня на день стає біднійший. Запевнюємо таких, що вони самі себе засудили згори на банкротство, якщо ще в останній хвилині не допоможуть громадянству виграти війну нервів, щоб потім виграти і більшу війну і встоятися перед гіршими ударами. Витримаймо ж війну нервів у свому інтересі і для добра рідного загалу, — а зверхнім виявом тієї витриманости і стійкости нехай буде наше дальше правильне щадження в рідній фінансовій установі! (Ю.).

З життя українців у Югославії.

СТУДЕНТСЬКИЙ КОНЦЕРТ У ПРНЯВОРІ.

19. серпня, у день празника Преображення Господнього, відомий вже в Югославії хор українського студентського товариства „Пробоєм“ із Загребу дає на площі біля греко-католицької церкви у Прняворі концерт української пісні. Крім вокальних виступів студентський хор запрезентує ще й мандолінову оркестру, яка гратиме низку українських народних та стрілецьких пісень. На цей концерт прибудуть українські поселенці навіть з далеких околиць.

СВЯТО З ПРИВОДУ 950-ЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ УКРАЇНИ В ДЕТЛЯКУ.

23. липня відбулось у Детляку, українській оселі біля Дервенти, величаве церковнонародне свято з приводу 950-ліття хрещення українського народу. Великі маси народу з Дервенти, Прнявора, Камениці, Білого Брега та з Лишні з небувалою увагою слухали в церкві проповіді о. декана Г. Біляка, а пополудні викладу адвоката І. Крайцара з Дервенти на тему: „Вага хрещення українського народу“ підчас академії, що відбулася заходами пароха о. Біляка під церквою в Детляку. На академії співав прегарно церковні та народні пісні хор з Камениці, що ним диригує каменицький парох о. С. Саламон.

ДІЯЛЬНІСТЬ „УКРАЇНСЬКОЇ ЧИТАЛЬНІ“ В КАМЕНИЦІ.

Каменицька „Українська Читальня“ тішиться славою одної з найдіяльніших серед нашої поселенської громади в Югославії. Кожної неділі відбуваються в ній виклади з географії України, проби хору та курси вишиток для дівчат. — 29. липня каменицька читальня відсвяткувала 74-і роковини уродин Митрополита Андрея Шептицького найперше в'дправою в церкві, опісля святочними сходинами, на яких промовляли п. Й. Гнатюк та о. С. Саламон.

НОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СВЯЩЕННИК.

23. липня село Андрієвці, одно з найменших у Югославії, пережило незвичайний день. Уроженець його о. Гавр. Букатко відправив у тому дні свою першу Службу Божу. Він щойно вернувся до рідного села зі студій у Римі. Участь у цьому милому святі взяли також місцеві хорвати разом з римо-католицьким парохом о. Іванетичем, що був у часі відправи при престолі біля наших священиків: о. Д. Міклоша, о. М. Фірака та новопосвяченого о. Букатка. При обіді в хаті родичів о. Букатка було більше як 100 гостей. Палку промову виголосив о. Фірак, якого заходами новий священник міг учитися та вийти в люди, та після нього ще й латинський парох о. Іванетич.

УКРАЇНСЬКА БУРСА В ОСІЄКУ.

Заходом Сестер Василіянок в Осієку повстає з новим шкільним роком бурса (конвікт) для українських дівчат у Югославії.

СХОДИНИ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ У КЕРЕСТУРІ.

У днях 4., 5. і 6. цього місяця в Народньому Домі в Керестурі відбулися сходини студентів та учеників українців з цілої Югославії. Ці сходини відбуваються у Керестурі в часі кожних ферій уже пятий раз.

Поклик на ці сходини кінчився так: „Сестри і браття! Ученики і студенти! Всі на сходини! На них зміцнимо свою ідеольогію і зединимось у щирій Вірі та Любові на Славу України!“

Як виглядав би польсько-британський військовий союз?

ПОГОЛОСКИ З ЛЬОНДОНУ.

Як подає „Експрес Ілюстровани“, у льондонських політичних колах сподіються, що небавом підпишуть польсько-британський союз який обійматиме такі постанови:

1) Англія і Польща зобовязуються помогти собі всіми силами на випадок безпосередньої агресії на другого контрагента;

2) Вони обовязані до інтервенції також на випадок посередньої агресії. У договорі мабуть не назвуть країв, що напад на них уважався б посередньою агресією, але мабуть іде тут про Мадярщину і Литву.

3) Якщо Англія вмішалась би у війну у звязку зі зобовязаннями супроти Франції, Туреччини, Греції та Бельгії, Польща поможе їй.

4) Польща ані Англія не заключить сама на випадок війни перемиря ані мира.

5) Союз заключать на 5 років і будуть його автоматично продовжувати, якщо одна сторона не виповість його.

Німецька військова команда у Братиславі.

НІМЕЧЧИНА ПРИГОТОВЛЮЄТЬСЯ ДО ВІЙСЬКОВОЇ ОКУПАЦІЇ СЛОВАЧЧИНИ?

Як подає „Таймс“, у Братиславі офіційно утворено німецьку військову команду. На вулицях появилося в німецьких старшинських одностроях чимало німців, які дотепер ходили в цивільному убранні. Братиславські касарні гліпкової гвардії опорожнюють для німецьких частин.

У Жиліні та Тренчині появилися сильні військові частини. Німецькі війська обсаджують нововибудовані укріплення. Преса робить із того висновок, що німці хотять окупувати Словаччину — цілу або частинно.

—о—

Британські ґарантії для Мадярщини?

Як подає льондонський „Стар“, впливові британські аристократи почали позакулісову акцію у справі ґарантій для Мадярщини.

Мабуть міністерство закордонних справ уважає, що Мадярщині загрожують націонал-соціялісти з нутра. Уряд ще не застановлявся над тим внеском.

Що писало „Діло“ 50 років тому

19. серпня 1889 року.

ПРОМИСЛОВІ ШКОЛИ І ВАРСТАТИ.

Галицькі промислові школи і взірцеві варстати про які останніми часами так багато чувно, а які є під кормидом краєвої, промислової комісії, представляють собою не дуже задовільний стан і вимагають скорої і рішучої реформи. Переведені досліди випали дуже некорисно, бо тільки для одної школи бондарства й колодійства в Камінці Струмиловій рішено старатися, щоб надали їй характер публичної школи з правом видавання кваліфікаційних свідоцтв — всі інші школи признано невідповідними. Гончарські школи в Коломиї і Порубі, а також гончарський варстат у Товстім рішено зреорганізувати, щодо варстату виробів з дерева в Живці порішено що заждати на його висліди.

ШКОЛИ СІЛЬСЬКИХ ГОСПОДИНЬ.

В часі минулої соймової сесії краківське рільниче товариство висунуло проєкт заснувати школу сільських господинь. Сойм поручив краєвому виділові, щоб він розслідив чи й де треба б таку школу заложити й кому поручити її управу.

НЕДУГА О. КОНИСЬКОГО.

З Києва повідомляють, що наш заслужений письменник О. Кониський в останніх часах захворів на очі, а лікарі заборонили йому якийсь час читати й писати.

Студентські справи.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ДОПОВНЕННЯ ПРО СТУДІЇ В ПОЗНАНІ.

Ректорат познанського університету повідомив, що подання про прийняття на поодинокі виділи треба вносити в таких днях вересня ц. р.: на лікарський і Студію Фізичного Виховання 1—14, правно-економічний 18—23, гуманістичний 11—25, математ.-природничий 11—23, фармацевтичний 11—16, рільничо-лісовий 19—24. Кандидати перед внесенням подання мусять станути перед лікарською комісією, яка урядуватиме від 1—19. вересня ц. р. щодня крім субот і неділь у „Колеґіюм Медікум“ (вул. Фредра 10, І. пов.) для кандидатів в год. 8—11, для кандидаток 17—19. Найкраще ставати до лікарських оглядин у перших днях. Перед оглядинами треба заплатити у квестурі 4 зол. і посвідку представити лікарській комісії. Кандидати на студії Фізичного Виховання перейдуть окремі оглядини: лікарські, психометричні та пробу справности. Все те відбудеться 20. і 21. вересня ц. р.

Подання треба вносити особисто в поодиноких деканатах чи дирекціях на окремім формулярі, на якому слід написати власноручно життєпис та наклеїти дві знимки форм. 8X4 цм. (формулярі видає безплатно возьний у „Колеґіюм Мінус“). До подання залучити: метрику, свідоцтво зрілости, свідоцтво лік. оглядин, свідоцтво про відношення до військ. служби, свідоцтво моральности (як була перерва у студіях), дві посвідки квестури про заплачення 10 зол. на маніпуляц. оплату та 10 зл. за вступний іспит (на виділах: лікарськім, Студії Фіз. Вих. і фармацевтичнім). Кандидати на СФВ та фармацію мають долучити крім того дві знимки, бодай 8X4 цм.

Вступний іспит на медицину починається 18 вересня ц. р. Тих, що не мають латини зі засягу загальноосвітньої ґімназії, не допустять. Вступний іспит на фармацію до вибору: з математики або фізики. Письменний 19. IX. 1939 в год. 8. (Колеґіюм Мінус, саля 17), устний 21. і 22. IX. 1939 в год. 8. (кол. Рацiборського, вул. Словацького 416, III. п.).

Вписове 30 зол., річна оплата для всіх років студій 200 зол. Студенти, прийняті на 1-ий рік, обовязані до служби в „Академ. Леґії“. Ректорат, деканати всіх виділів, дирекція Фармацевтичного Відділу та квестура містяться в „Колеґіюм Мінус“ (Вали Вазів 26), дирекція СФВ в парку Вільсона (вул. марш. Фоша 40), команда „Акад. Леґії“ вул. Буковська 25 а. Виклади в познанському університеті почнуться 2. жовтня ц. р. Домівка Української Студ. Громади в Познані міститься при вул. Ґранічній ч. 1, м. 1.

Прес. реф. УСГП.

—о—

НІМЕЧЧИНА ПРОПОНУВАЛА МАДЯРЩИНІ МИТНУ ТА ВАЛЮТОВУ УНІЮ?

У звязку з поїздкою мін. Чакія до Німеччини появилася вістка, що Німеччина запропонувала Мадярщині митну й валютову унію, але Мадярщина відкинула ту пропозицію.

Сторінка без політики.

Королева Мері.

Англійський король Юрій V. (батько теперішнього короля), як запевняють його біографи, був у своєму житті під великим впливом своєї дружини королеви Мері.

— Піди і спитай маму — говорив він до дітей, коли ці завдавали йому якісь трудніші питання.

— Я мушу порадитися в королеви — він часто закінчував свою розмову про державні справи. Вечорами подружжя пересиджувало незмінно разом, він — при лектурі детективного роману, вона за шитвом, — обговорюючи важні державні справи, при чому королева Мері мала рішальний голос.

Тепер повдовіла королева Мері, рідко коли показується між людьми, залишаючи молодій королівській парі повну свободу завоювавши собі серця підданих. А всеж в очах англійців вона і далі залишилася першою дамою монархії. І діти її, йдучи батьковими слідами, радяться в неї в усіх важніших справах.

Королева Мері проживає в Марбору-гааз і сама енергійно кермує своїм господарством. Тут вона вперше познайомилась із „Джорджі" своїм майбутнім подругом. Вона пристрасна збирачка старинної порцеляни та срібла. Вона дуже добре визнається на цінах, так, що антиквярні не потраплять її ошукати.

Друге її завдання — навчання внучат: „Лілібет" і Маргарити-Рози. Кожного понеділка королева Мері виїзджає зі своїми внучками до музею Тавер, давньої королівської палати, або до британського музею. Стара розумна королева нерідко каже про свою старшу внучку: „Елисаветі („Лілібет") не слід забавлятися, а треба навчатися, бо вона колись має бути королевою". І молода королівська пара зовсім передала виховання „Лілібет", тобто майбутньої престолонаслідниці королеві матері. Але виховувати княжну Елисавету не так зовсім легко. Вона ж уже доросла панна й свідома своєї майбутньої ролі та свого становища в державі. А бабуся королеви має свої окремі виховні методи. Ось недавно вона поїхала з княжною до одної крамниці. Тимчасом перед виставою зібралася юрба людей. Побачивши це, молода княжна стала нетерпеливитись, а врешті обізвалась до королеви Мері: „Скоріше бабуню, дивіться, скільки то людей зібралося мене побачити". На це королева Мері шепнула кілька слів двірській дамі, яка вивела негайно заплакану княжну заднім виходом та відвезла до дому.

Смерть короля Юрія V. була важким ударом для королеви. Та куди більше болю завдав їй старший син любимець „Деві", уельський князь, що як відомо, зрікся престолу для подружжя з панею Сімпсон. Покійний батько не дуже то долюблював його. Нераз і не два гнівив свавільний „Деві" батька своїми дурощами, зокрема, коли служив при фльоті. Але королевій усе вдавалось оборонити свого пупіля. Правдива історія абдикації Едварда VIII. ніколи мабуть не буде відома. Для королеви-матери це була б не тільки втрата любого сина, але й пониження престіжу монархії, для якої вона працювала ціле життя. Коли тодішній премієр Болдуін прийшов до неї з актом абдикації сина, побачив її зовсім розбиту. Жалісно плачучи, вона у своїй радіопромові просила не осуджувати строго її сина, який чейже віддав колись монархії неодну послугу. Але невдовзі вона зуміла взяти себе в карби. Вона почала далі жити своїм дотеперішнім життям. Вона ввела королеву Елисавету в Букінгемську палату, та повчала її про всі обовязки королеви. І до спілки з нею та королем Юрієм вона довела престіж королівської родини до рівноваги, яку надрушив був колись Едвард.

—o—

Орхестри комах.

Кожний нарід має замилування до чогось, чого нема в інших народів. От в Еспанії здавендавна люблять боротьбу биків або боротьбу півнів, в Японії боротьбу псів. Українці люблять спів, чехи музику. Дивне замилування мають японці. В них з давніх давен завелися орхестри комах. Вправний до цього чоловік, що зветься „мушторі", ловить комахи й носить їх у маленьких кліточках, привязаних до бамбусової жердки. Він ходить вулицями. Люди обступають клітку і за заплату слухають „співу" ріжних комах. Дехто купує собі комах-співаків до хати. І нераз за ці комашки збирає такий „муштор" і добрі гроші. Коли наближується осінь, голоси комах стають дзвінкіші й чистіші. І тоді цвите торговля комахами. Коник-стрибунець співає басом. Найбільше цінять комаху, що зветься по японськи „кіріджірусу". Це вроджений капельник. На його знак зачинають „грати" інші комахи-музики. Головний музика в цій комашій капелі це маленький „сузамуші" (дзвіночок). Його голубі крильця колишуться безнастанно, коли він тре немов камінчиком лабку до лабки й видає звук: „рін-рін-рін", при чому бере дуже високі тони, змінює ритм і кінчить дуже тоненько. „Матсумуші" (ця назва значить, що ця комаха любить шелест сосон на свіжому повітрі) це, на думку, японців, найкращий музика, що проникає в глибину душі. Його довге буре тіло засіяне жовтими крапочками досить бридке, зате він співає знаменито. Його вважають теж приятелем дітей, бо він наспівує їм колисанок. А найгострішний звук видає жовтна „семії". Всі ці згадані комахи, це тільки нечисленні представники орхестри, що її власником є мушторі. Його комахи „святі". В японців є повіря, що в ці комахи вселилися душі людей, що за життя на землі зле поводилися зі звірятами. Тепер, коли їх душі вселилися в малі комахи, вони покутують співом за свої давні гріхи.

о. С. К.

—o—

Висліди розкопів у Новгороді.

Заходами наукового гиряду московської академії наук, пороблено на місці колишнього Новгороду Великого цікаві розкопи. А саме цього літа вдалось дослідити водопроводи цього старезного міста. Їх побудовано мабуть в XI. століттї. Воду розпроваджували новгородяни видовбаними колодами (цямринами), на кінцях у відповідний спосіб, змішненими. Замітна річ, що перші водопроводи в Німеччині приблизно появились в XV. ст. Розкопи на вічевому майдані („Ярославове дворище") не дали вислідів. Велика частина цього майдану сьогодні густо забудована, і мабуть під ними будинками можна б дечого докопатися. На місці колишньої торговиці вдалось вирядові відкопати сліди колишніх купецьких прилавків, а біля них залишки овочів, зерен, ягід, городовини. Ними зацікавились агрономи, щоб дослідити, які овочі, та яка городовина були в тодішньому Новгороді. Виявилось, що мешканці Новгороду плекали здебільшого капусту та ріпу, а з овочів переважно яблука.

Підземне сховище в Десятинній церкві.

На місці збуреної Десятинної Церкви в Києві, віднайшли — як повідомляють совітські часописи — підземне сховище засипане на глибині 4-ох метрів румовищем Сховище знаходиться саме посередині колишньої Десятинної церкви. Археольоги здогадуються, що її знищили татари наступаючи на церкву в 1240 році. Під румовищем знайшли чотири кістяки, боеві топори, мечі. При одному кістяку знайшли лупкову форму для відливу срібних прикрас. Останки дорогої одежі знайдені при кістяках промовляють за тим, що у сховищі Десятинної церкви шукали захисту визначні кияни. На це вказували б теж перстені й інші прикраси мистецької роботи. Кілька знайдених деревляних лопат обкованих залізом свідчить про те, що втікачі не відразу згинули в підземеллі, але перед тим пробували прокопати собі вихід, що їм мабуть не вдалося.

Опікун бездомних тварин.

Живе в Парижі опікун тварин, що від шости років узяв від міської ради в аренду всі бездомні тварини, які тиняються по вулицях міста без власників, з вийнятком псів і хижаків. Він має дім з 9 кімнатами і садом, де як біблійний Ной збирає всі знайдені тварини і платить за них містові умовлену таксу. 50 сантімів коштує голуб або чижик, кіт і черепаха — франка, курка й крілик — 2 франки, лис, папуга і малпа — 40 франків. Він не має права не купити знайденої бездомної тварини, ані вибирати собі їх. Із міського захисту двічі в тиждень він перебирає їх на своє утримання. Що він робить з ними, чи перепродує чи відступає іншим, про це паризька преса не згадує.

—o—

Таємничий полумисок.

До Британського Музею в Льондоні перевезли новознайдений давній корабель саксонського короля Редвальда. Там знайшли теж полумисок византійського походження, на якому є прегарно вирізьблене обличчя жінки. Воно сильно нагадує портрет королевої Вікторії на англійських марках з XIX віку. Можливе, що посуда попала з якоїсь візантійської палати підчас піратського нападу Редвальда і потім перевезли її в Англію. Учені поцікавилися кого може зображувати цей портрет і шукають за ним по ріжних книгах. Був звичай, що до корабля покійного власника складали ріжні дарунки, які дістали підчас хрещення. Редвальда охрестили в Кенті в Англії і є здогад, що він дістав такий полумисок від своїх кумів.

—o—

Спір за підбігунові краї.

На конгресі підбігунових обслідів у Бергені, Арґентина задумує зголосити свої права до тих околиць підбігунових країв, що знаходяться між 20-им і 68-им ступнем західної ширини. Арґентинський уряд завважує, що тільки єдина Арґентина вдержує постійну метеорольоґічну стацію в південно-підбігунових околицях, і ця стація дуже прислужилася науці. Зокрема Арґентина заперечує права до цих земель Анґлії, яка править ними з уваги на фалькляндські острови, що до неї належать. І за ці острови задумує впімнутись Арґентина, бо вони колись належали до неї.

—o—

ГУМОР.

У БЮРІ.

— Пане директоре, я оженився і в звязку з тим прошу підвищити мені платню.

— О, дуже мені прикро, але не можу вам нічого помогти, бо наше бюро не бере відповідальности за нещасливі випадки в житті наших працівників!

ДИПЛЬОМАТ.

Жінка: То ледве тиждень минув від нашого шлюбу, а ти вже починаєш вертатись додому по півночі!..

Він: Алеж, моя дорога, прецінь я мушу оповісти всім своїм товаришам, який я щасливий, що з тобою оженився.

СЛУШНЕ ПИТАННЯ.

— Мамусю. — питає мала Оля — чи може стати поліційним псом такий пес, який уже вкрав колись ковбасу?

ПОГАНИЙ ЗІР.

— Бачиш! Давніше ти вичитував мені кожну мою просьбу з очей, а... тепер...

— Так, так, то правда! Але вчора я був в окуліста і він заборонив мені читати!

НОВОЧАСНА БАБУСЯ.

Діється в Америці, у Ню Йорку. В одній товаристві, що зачисляється до американського гай-ляйфу (вищого світа), йде дискусія про сучасну молодь. Це питання там життєве й досі нерозвязане, як і в нас. Одна з пань, що не дуже визнається на тих важних проблемах, нарікає, що має клопіт зі своїми доньками, які не хотять вчасно йти спати. Вертаючись над ранком дбайлива мамуся застає свою старшу донечку в сальоні при лектурі кримінальної повісти.

— Що ти робиш? Чи ти може ждеш на мене? Коли ж ти врешті підеш спати? — питається мама обурена.

— За тебе — оправдується донька — не треба журитися, але бабуся вийшла на забаву і досі ще не вернулась, і я чекаю на неї.

—o—

Літературна сторінка.

Рідні типи чи екзотичні сюжети?

Минулого тижня в літературному додатку „Нового Часу" якийсь анонімовий співробітник задумувався над явищем, чому у деяких наших повістях щораз частіше трапляються такі сюжети, що їх не можна точно звязати з нашим середовищем. Автор тієї статті дуже оглядно висловив сумнів, чи це не хиба авторів таких повістей, де типи і події не звязані безпосередньо з нашою дійсністю.

Коли брати на увагу письменство великих, культурних народів, то побачимо, що воно саме багате найріжнороднішими родами повістей, що відповідають дуже ріжноманітним потребам читацької публики. Насправді читач беручи в руки повість з такою самою цікавістю стежить за її історією та психольоґічною аналізою, коли вона змальовує рідне йому середовище чи теж зовсім далеке. Як відомо: театр багато живіше вражає нас своїми постатями і дією, коли вони не з нашого рідного середовища, а проте ніхто з нас на виставах пес Шекспіра, Ґете, Шілера, Ібсена, Шова чи Пірандельля навіть і не помічає того, що більшість узятих ними сюжетів — не рідні а чужі.

Коли можна повістяреві зробити закид за невдатний сюжет, то тільки тоді, коли ми відчуваємо, що він не умів його взагалі звязати з будьякою атмосферою, іншими словами: вигадав його, а не мав досить уяви, щоб дати йому досить живих рис і тоді дія та виведені герої роблять враження мало імовірних. Наша дотеперішня повість у 90 прц. користується рідними сюжетами; вона здебільша вся реалістична, у величезному відсотку звязана з недолею села, а тільки вийнятково відтворює переживання нинішніх інтеліґентів. Велика нехіть, чи тільки недовіря до рідної белетристики — хоч до нього явно ні читачі ні критика не хотять признатися — пливе саме з того, що наш інтеліґент шукає у повісти сюжетів, тла, типів і проблем, що відповідатимуть потребам наскрізь сьогочасним, не виключно рідним, а загально-европейським. Найбільшим і найкращим завданням наших повістярів було б дати саме такі твори, що і своїм змістом і своєю формою не залишали б у читача враження ріжниці між рідною і европейською книжкою, не витворювали в нього так мовити „почуття меншевартости".

Очевидячки найцінніші для рідного письменства і для земляків бувають такі твори, в яких на тлі рідного середовища виринають типи і проблеми загально-людського значіння, але це вже найвища вимога поставлена до письменника. Її не слід висувати, поки рідні письменники не зуміли піднятись на рівень чужинних повістярів, без огляду на те, який вибирають сюжет і яку заторкують проблему. Для кожного читача завжди буде цікавіша повість з екзотичним сюжетом у чужій мові, ніж рідна без цікавого сюжету, де знаходимо тільки рідні типи, не вплетені в мереживо цікавого психольоґічного конфлікту.

м. р.

Зацікавлення білоруською творчістю.

Львівський двотижневик „Сиґнали", що кілька років тому видав прегарне велике число, присвячене українській науці, літературі та мистецтву, видав 15. ц. м. число присвячене білоруській культурі. Статті постачили здебільша білоруси. Хто хоче зазнайомитися з історією та сьогочасним станом білоруської культури, той знайде головні факти зібрані у цілій низці таких статтей: „Про психічну настанову білоруса" Станислава Ганкевича, „Франц Скорина" о. Адама Станкевича, „Відродження білоруської культури" Антона Новіни, „Білоруська народня пісня" Григорія Ширми, „Максим Танк і білоруська поезія" Юрія Путрамента, „Історія білоруської мови" Івана Станкевича, „Білорусь у світлі історіоґрафії" Миколи Шкільонека, „Сьогочасна білоруська драматурґія" Антона Новіни, „У колиски білоруського театру" Франца Олехновича, „Білоруське народне мистецтво" Владислава Дрема, „Білоруський музей ім. Івана Луцкевича" Антона Луцкевича, „Білоруське мистецтво в історичній перспективі" — Владислава Дрема. Дуже цікаві тут дані про діяльність двох корифеїв відродженої білоруської культури Якова Колласа і Янки Купали, про оживлену діяльність трьох білоруських театрів у Совітах, врешті про наскрізь модерного виленського поета Максима Танка, з якого сім гарних перекладених поезій є окрасою всього числа.

Апотеоза Татр.

Татри і Підгаля мають свою літературу не від нинішнього дня. А проте сучасні польські заслічники Татр не мають нічого спільного з романтизмом Оркана чи Тетмаєра або елеґійним ліризмом Каспровича. Клясичними представниками сучасних „татерників" у польській літературі є Хороманський, для якого Татри, їхня природа й атмосфера, є тлом для сюжету та Рафал Мальчевський, для якого Татри є самі для себе сюжетом. Книжка „Від Цепра до Варіята"*) є властиво збіркою часописних фейлетонів описово-репортажного характеру (чому деякі українські фейлетоністи легковажать собі передруки своїх кращих „дрібниць", які у сумі дають літературний дорібок?!). Їхня величезна вартість: у надзвичайно гнучкому легкому стилі, тонкому дотепі та їдкій сатирі, у спостережному змислі та — очевидно — в хисті сповити цілість авреолом пієтизму до татранських гір. Не бракує у тих нарисах (є їх усіх 34) також актуальних моментів, ба навіть полемічних ноток. Так нпр. автор немилосерно висміває „цивілізацію" гір, яка полягає на проведенні повітряної залізнички на Каспровий верх та взагалі на „здрутовуванні" гір з залишенням на боці Закопаного, що потапає у болоті й цивілізаційному примітивізмі. Каботинізм приїзджих із низів „центрів" та закохання у горах аж до затрати здорового глузду — це для автора невичерпане джерело надхнення. Цікава річ, як вузька тематика може йти впарі з її глибінню! Найслабші ті нариси, в яких так і відчуваєш бажання автора — зробити комусь особисту приємність. Книжка є цікавою появою як ще один доказ найближчих духових взаємин між малярством і літературою: Рафал Мальчевський це ще один маляр (також з відомої малярської родини), який виявив неменший хист володіти пером, що кистю. Технічно книжка видана дбайливо.

*) Rafał Malczewski: „Od Cepra do Wariata". Wyd. „Rój" Warszawa 1939, стор. 250.

М. РУДНИЦЬКИЙ

Літературна нагорода.

Дорогий Товаришу!

Ваше невдоволення з висліду цьогорічної нагороди і Ваші ріжні заваги звертаються не проти самого висліду, а проти самої установи жюрі — трибуналу, який на Вашу думку взагалі не може бути справедливий.

Коли Ви піддаєте в сумнів саму компетенцію (спроможність) членів жюрі оцінювати твори, — тоді Ваш погляд збивати даремне. Важне те, що Ви не підсуваєте членам жюрі сторонніх мотивів, не підважуєте їх чесности та доброї волі. Після цього можна вже вести дискусію.

При оцінці ріжних письменників і творів, коли треба відзначити з них один чи два, до голосу доходять ріжні мотиви їх вартости. Серед наших обставин розбіжність поглядів мусить бути більша, ніж на чужині, з тих самих причин, що і в нелітературних справах нпр. у політиці або моралі. У нас і досі переважає погляд, що автора треба нагородити не так за самий твір, як за його політичний або виховний вплив, чи за те, що автор гине з нужди або вже посивів без нагороди. Дарма що в історії літератури, як і літературній критиці, такі політично-моральні (та інші практичні мотиви) не грають головної ролі, хто зна, чи не треба б погодитись, що в усяких конкурсах — вони оправдані, коли не неминучі.

Перегляньте спис лавреатів Нобеля за 38 років і скажіть, чи це найвищі творчі осяги даної доби? Неодне прізвище між ними вже тепер померкло, неодне було тільки символом народу — почести, що падала поза письменника. Чи Ґрація Деледда займає в італійській літературі або Іван Бунін у російській хочби приблизно таке місце, як ті інші, що перейшли своєю величиною межі рідної літератури та внесли до европейської педих своєї індивідуальности або твори небуденного майстерства як: Кардуччі, Кіплінґ, Метерлінк, Таґор, Кнут Гамсун, Анатоль Франс, Шов, Берґсон, Томас Ман, Пірандельо, О' Ніл?

Критики часто звертали злобно увагу, що твори нагороджувані на всяких конкурсах не переходили до історії літератури, а проминали як ефемериди. З однаковою силою арґументу можна б сказати, що всі найбільші винаходи та відкриття є твором одиниць, а не цілої орґанізації. Ясно, що коли за столом сяде кілька людей, тоді їх однозгідна думка мусить бути подекуди пересічною їх ріжних розбіжних думок, отже компромісом. Твір, який визначається сильними індивідуальними прикметами може не зєднати собі більшости голосів, таксамо як він звичайно не зєднає собі симпатії серед широкої публики.

Жюрі, складене з кількох членів — таких, що яко-мога виступають як авторитет перед „громадською думкою" (шумно т. зв. „публичною опінією") — відбиває подекуди пересічні, помірковані малолітературні погляди свого громадянства або рахується з ними. Коли воно відзначить твір „непопулярний", не під смак загалу, такий, що до нього громадянство мусить щойно дозріти — невдоволення серед загалу читачів треба вважати природним явищем. Не можна-ж погодити такі дві ріжні функції, як: оцінку вартости літературних творів і зєднання симпатії серед читацької громади.

На наших засіданнях жюрі ми чуємо теж заєдно від деяких його членів такий арґумент, що треба рахуватися з думками ріжних представників нашого громадянства, бо вони причиняються до жертв на літературний фонд і можуть ці жертви стримати, коли...

Коли що? Коли нагорода впала б на такий твір, що його вони вважають за негідний! Чи це не значить, що найвищою інстанцією в літературних справах бувають часом спеціялісти від векслів, масла, яєць та інших купецько-торговельних цінностів?

Письменники, які розуміють цей стан, не дивуються, коли нагорода паде не на найкра-

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція невідповідає

ТЕАТРИ.

Великий Театр.

Пятниця 18. 8. год. 20 „Оборона Ксантипи".

Субота 19. 8. год. 20 „Багряні рожі".

Неділя 20. 8. год. 16 „Оборона Ксантипи"; год. 20 „Багряні рожі".

Театр Різнородностей.

Нечинний.

Український Театр ім. І. Котляревського

ДЕЛЯТИН:
18. 8. Муза на офсайді.
19. 8. Циганське кохання.
20. 8. Маруся Богуславка.
21. 8. Кирва в Льолео.
22. 8. Цариця Грузії.
23. 8. Гуцулка Ксеня.
З Делятина іде театр до Надвірної.

Український Театр Йосифа Стадника (сеніора).

НАДВІРНА:
18. 8. Жінка на цензурі.
19. 8. Конашевич-Сагайдачний.
Потім іде театр до Солотвини.
В звуні: „Срібний метелик".

Українська капеля бандуристів Степана Оріча.

26. 8. Дрогобич.
27. 8. Устрики.
28. 8. Лісно.
2. 9. Сянік.
10. 9. Рималів.
11. 9. Коросно.

КІНА.

АМПІР: „Таємний сліпець". „Право жінки".

КМПІР: „Неслухняна дівчина", „Належе з вищих сфер".

АПОЛЬО: Нечинне.

АТЛЯНТИК: „За усміх сеньоріти".

БАЙКА: „Замок таємниць", „В матні".

БАЛТИК: „Пригоди Томи Соєра".

ВАНДА: „День на перегонах". „Життя вулиці".

ГРАЖИНА: „Агентка Г. 21", „Легкодух".

ЕВРОПА: „Розвід леді Ікс".

КАСИНО: „Шпигунові візнання".

КОПЕРНИК: „Франкештайнів син".

МАРУСЕНЬКА: „Небечка", „Лист до матері".

МЕТРО: „Примари", „Дівчата в Новолипок".

МУЗА: „Християнина брехня"

МІРАЖ: „Мудрагелька", „Князь і пропаж".

ПАКС: нечинне.

ПАЛЯС: „Незнайома з Монте Карльо".

РАЙ: „Сигнали".

РІЯЛЬТО. „Затанцюємо".

РОКСІ: „Міліонер на тиждень", „Саратога".

СВІТ: „Золоті жіночки", „Алярм на світанку".

СВЯТОВИД: „Шікаго", „Вернися, моя мадинька!"

СТИЛЕВЕ: „Два чоловіки пані Віві" 1 ревія.

ТОН: „Пеппі", „В огні стрілен".

УТІХА: „У Давсоновій криївці" та ревю.

ХИМЕРА: „12 крісел" (Власта Бурін, Лямка).

ФОТОПЛЯСТІКОН (пл. Марійська ч. 5): „Тель-Авів".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 18. серпня 1939.

6.56 Сигнал, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.15 Клопоти та ради: Як заховати здобутий скарб, 11.57 Сигнал, 12.03 Полудн. авд., 13.00 Популярна музика з пл.; у перерві Туристично-спортовий порадник, 13.25 Для сільських господинь: Як збільшити молоко наших коров, ради, вістки, музика з пл., 14.10 Для сільських дітей: Скринька, музика з пл., 14.35 Господарські вістки, біржа, 14.45 Герої просторів: Лет над океаном, 15.00 Популярний концерт у вик. орх. 15.45 Господарські вістки, 16.00 Попол. денник, 16.10 Актуальна гутірка, 16.20 Органовий recітaль, 16.45 Гутірка з хорими, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, Програма на завтра, 17.10 Найгарніші сонати, пл., 17.45 Городці давнього Львова, 18.00 Спів. recітaль А. Шлемінської, 18.25 Бетовенові квартети з пл., 19.00 Кіплінґ, поет британської імперії. 19.20 Злуч. Державн як терен культурної експансії, 19.30 Камер. орх., спів, 20.15 Резерва, 20.25 Робітник у лісовому господарстві, 20.35 Спортові льокальні вістки, 20.40 Веч. денник метеорольоґ. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Муз. ілюстрація до сцен. творів: Симф. орх., хор., 22.20 Гуманізм у фр. літературі, 22.40 Скрипковий recітaль у супр. форт., 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

Субота, 19. серпня 1939.

6.56 Сигнал, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.15 На відпустці у Троках, 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 13.00 Орхестра, 14.00 Хоральна музика, з пл., 14.20 Із життя хліборобських організацій, 14.35 Господарські вістки, інформації, 14.45 Для дітей, 15.15 Популярна музика, 15.45 Звуковий репортаж, 16.00 Пополудневий денник, 16.10 Актуальна гутірка, 16.20 Форт. твори, 16.45 Хроніка подій у техніці, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, програма на завтра, 17.10 Танц. музика з пл., 17.50 Актуальність, 18.00 Концерт симф. орх., флет, вальдгорн, 19.00 „Сімома мостами до семи гір" повість із участю Щепка та Тонька, 19.20 Резерва, 19.30 Гутірка: Кольоністи у Боснії, авд. 20.00 Кашубські танки, 20.25 Гутірка зі слухачами, 20.35 Спортові льокальні вістки, 20.40 Веч. денник, метеорольоґ. вістки, спорт, програма на завтра, 20.57 Трансм. з Брюселя: Концерт з міжнародної виставки в Люттіху, симф. орх., Жак Тібо скрипка: у перерві в год. 21.40 Літер. нарис Карла Іжиковського „Доля світських геніїв", 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

Українське громадянство домагається збільшення українських радіоавдицій.

Неділя, 20. серпня 1939.

6.56 Сигнал, 7.00 Ранок хлібороба: Перед осінніми засівами, Мазурські нар. танки, Що читати про кооперацію, 8.00 Ран. денник, 8.15 Військ. орх., 9.00 Музика з пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Орх., форт. 13.00 Вийнятки з творів Шідсудського, 13.05 Гутірка про Золотий Потік, 13.15 Орх., вок. квартет, мандоліни, 14.15 „Пан Тадей" читає Ст. Ярач, 15.00 Нар. пісні у вик. міш. хору, 15.15 Воєнька гутірка, 15.35 „Легун" фрагм. із пов. Ґ. Морціне-ка, 16.30 Бетовен: Смичк. тріо ес-дур оп. 3, 17.15 Гутірка про Болгарію, 17.30 Спів (Оодоніана, Фог, сестри Бурські), днев. 19.00 Театр Уяви: „Камінна" М. Родзевичівни, 19.35 Програма на завтра, 19.40 З англ. музики, пл., 20.05 Льокальні спорт. вістки, 20.10 Звук. тижневик, метеорольоґ. вістки, збірні спорт. вістки, програма на завтра, 21.15 „На Личакові", водевіль, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

Понеділок, 21. серпня 1939.

6.56 Сигнал, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.15 Купець і морська торговля, 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 13.00 Розр. музика з пл.; у перерві в год. 13.15 Гутірка в українській мові: „У 25. роковини смерти Михайла Старицького" виг. Меріям-Лужницький, 13.40 Година наймолодших: „Геройський ведмедик", 14.35 Господарські вістки, 15.15 Популярна музика, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Пополудневий денник, 16.10 Актуальна гутірка, 16.20 Спів. recітaль Сергія Беновія, 16.45 Наукова хроніка 17.00 Біжучі та програмові вістки, 17.05 Гутірки ЛОПП, 17.10 Звук. фейлетон, 17.50 Спортова гутірка, 18.00 Славні концерти, муз. авд., 19.00 На поліському ярмарку, трансм. з Пінська, 19.30 Орх., скрипка, вок. квартет, форт., 20.15 Резерва, 20.25 Для села: Актуальна хліб. гутірка, Хліборобська хроніка, 20.35 Льокальні спорт. вістки, 20.40 Веч. денник, метеорольоґ. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Концерт смичк. орх., 21.45 Польща та Захід, 22.00 Про захоронкарський фах, 22.15 Танц. музика з пл., 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

Вівторок, 22. серпня 1939.

6.56 Сигнал, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.15 „Усміхнися", гутірка, 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авдиція, 13.00 Популярна музика з пл., 13.40 Концерт бажань, 14.35 Господарські вістки, біржа, 14.45 Герої повітряних просторів, 15.00 Сальон. орх., 15.45 Господарські вістки, 16.00 Пополудневий денник, 16.10 Актуальна гутірка, 16.20 Форт. твори, 16.45 Літер. хроніка, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, програма на завтра, 17.10 Спів. recітaль, тенор, форт., 17.35 Музика з пл., 17.50 Радіотехнічні вістки, 18.00 Від Карпат до Балтику, суїта на нар. теми, 18.40 Скрипка, форт., 19.00 Для робітників, 19.30 Камер. орх., баритон, сопран, 20.15 Резерва, 20.25 Для села: Плекання бджільних маток, 20.35 Льокальні спорт. вістки, 20.40 Веч. денник, метеорольоґ. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Пуччіні: „Тоска" трансм. з Риму, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 18. серпня 1939.

БЕРЛІН 20.15 „Весела вдова" оп. Легара. БІЛГОРОД 18.20 Російські пісеньки, 22.15 Форт. дует. БЕРОМІНСТЕР 19.55 Голяндські пісеньки. БУДАПЕШТ 12.10 Спів, 19.25 Орх., 22.00 Циг. орх., ВІДЕНЬ 16.00 Розр. концерт, 18.45 Хор, 22.50 Танц. і розр. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Розр. музика, 19.15 Діточий хор, 20.15 Моцарт: Серенада б-дур на дуті інстр., 22.20 Давня камер. музика, ЛЯҐТІ 18.35 Форт. твори Шопена, ЛЯЙПЦІҐ 21.00 „Леґенда Йосифа" балет із муз. Р. Штравса, МІЛЯНО 21.00 Хор, 21.30 Симф. концерт, РАДІО ПАРІ 18.15, 20.10 Скрипка, РИМ 17.15 Танц. музика, 20.30 Хвилина музики, 21.00 Оперетова музика, 22.00 Легка і танц. музика, СОФІЯ 18.00, 22.00 Легка і танц. музика, 20.15 „Дон Паскале" оп. Доніцетія, ШТУТҐАРТ 21.00 „Джанні Скіккі" ком. оп. Пуччінія.

Субота, 19. серпня 1939.

БЕРЛІН 20.15 Розр. концерт, БІЛГОРОД 19.05 Пісеньки, 20.00 Циг. музика, БЕРОМІНСТЕР 21.40 Танц. музика, БУДАПЕШТ 17.50 Легка музика, 18.35 Мадярська музика, 22.00 Популярний симф. концерт, ВІДЕНЬ 15.30 Весела сценка, 18.15 Солісти, 19.00 Весела авдиція, 20.15 Попул. симф. концерт, 22.30 Розр. концерт, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Популярний концерт, 19.15 Легка музика, 20.30 Симф. концерт із Брюселя з участю Тібо, КЕНІҐСБЕРҐ 19.00 „Вільний стрілець" оп. Вебера, МІЛЯНО 17.15 Нові гр. пл., ПАРІ ПТТ 18.00 Форт., 21.10 Розр. концерт, РАДІО ПАРІ 18.15 Форт. дует, 18.45 Оповідання, 20.30 Симф. концерт із участю Тібо, РИМ, 20.30 Вок. музика, 21.00 Театр, 22.30 Віол., СОФІЯ 18.00 Нар. музика, 18.30 Мандоліни, 19.00 Вок. соліс., 19.30 Мендельсон, Шуберт, Вагнер, 20.50 Легка і танц. музика, 22.30 „Музика для всіх".

Неділя, 20. серпня 1939.

БЕРЛІН 18.00 Дута орх., 18.20 Форт. дует, БІЛГОРОД 21.00 Оперетові фрагменти, 22.15 Танц. музика, БУДАПЕШТ 19.25 Ліст: Мадярська рапсодія ч. 12, 22.00 Форт., ВІДЕНЬ 18.30 Нар. музика, 20.15 Танц. і розр. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Розр. концерт, 20.15 Популярний концерт, 22.30 Гендель: Тріо ґ-моль; КЕЛЬН 20.15 Вечір творів І. Штравса, ЛЯҐТІ 21.30 Військ. орх., МІЛЯНО 21.00 Мельодія і ритм, 22.15 Орх., ПАРІ ПТТ 20.00 Пісеньки, 20.30 Комедія, РАДІО ПАРІ 18.15 Радіотеатр, 20.30 Оп. вечір, РИМ 17.00 Розр. програма, 21.00 „Еро" ком. оп. Готоваца, СОФІЯ 19.00 21.25 Легка і танц. музика, 20.00 Вок. концерт, 21.00 Оперетові мельодії.

Понеділок, 21. серпня 1939.

БЕРЛІН 19.00 Пісеньки, БІЛГОРОД 19.05 20.00 Нар. пісеньки, 20.30 Оп. арії, БУДАПЕШТ 17.40 Циг. музика, 20.40 Сібеліюс: музика до „Бурі" Шекспіра, 22.00 Циг. музика, ВІДЕНЬ 18.40 Еспанські нар. пісні, 19.20 Хвилина музики, 22.30 Розр. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.30 Форт., 19.15 Від низького А до високого П, 20.15 Солісти, ДРОЙТВІЧ 18.50 Симф. концерт, КЕЛЬН 20.15 Нар. пісні, КОПЕНГАҐЕН 21.10 Клясичні арії, ЛЯҐТІ 22.00 Шуберт: Форт. соната а-моль оп. 120, МІЛЯНО 21.00 Муз. комедія, 22.40 Камер. музика, ПАРІ ПТТ 18.05 Оперетові арії, РАДІО ПАРІ 18.15 Форт., 19.00 Розр. концерт, 20.15 Скрипка, 20.30 Муз. вечір, РИМ 17.15 Форт., 21.00 Симф. концерт, 22.40 Хор, СОФІЯ 18.45 Вок. концерт, 20.50 21.25 Легка музика.

Вівторок, 22. серпня 1939.

БЕРЛІН 18.00 Розр. концерт, 20.15 21.00 Танц. музика, БІЛГОРОД 18.20 Орх., 20.00 Форт., 22.15 Танц. музика, БУДАПЕШТ 19.25 Легка музика, 22.00 Танц. музика, ВІДЕНЬ 15.40 Японська музика, 19.30 „Викрадення зі сераю" оп. Моцарта, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Діточий хор, 21.15 Симф. концерт, ЛЬОНДОН РЕДЖ. 18.00 18.40 Легка музика, МІЛЯНО 21.00 Оп. вечір, МІНХЕН 18.20 Форт. твори Брамса, ПАРІ ПТТ 20.00 Пісні, 20.30 „Льотерійний льос" ком. оп. Ніколя, РАДІО ПАРІ 18.15 Солісти, 20.15 Клярнет, РИМ 21.00 Оперетова музика, 21.30 Фільм. музика, 22.30 Смичк. квартет, СОФІЯ 18.00 22.00 Легка і танц. музика, 19.15 Популярний концерт, 20.00 Смичк. квартет, 20.50 Російські пісні.

Радіокутик.

РОСІЙСЬКА ТАЯНА РАДІОСТАЦІЯ ПРАЦЮЄ.

У Фінляндії знову чути тайну російську радіостацію, яка минулого року наробила російській владі стільки турбот. Ця ворожа для сталінського режиму, стація переводила минулого року повчально-пропагандивну акцію, призначену для війська совітської армії, коли ҐПУ переводило там чистку. Тепер ця стація остерігає перед політикою Сталіна, переловом селян.

РАДІО НА ПОСЛУГАХ ЦЕРКВИ.

Папа оголосив свою постанову, що особи, які вислухають його благословення „урбі ет орбі" в радіо, користатимуть з його добродійства у тій самій мірі як і ті особи, що є приявні при цій церемонії.

РЕКЛЯМА ДЛЯ ЗАКОРДОНУ.

Уряд Сполучених Держав щойно тепер дозволить приватним коротнохвильовим стаціям великої сили, надавати у своїх програмах для закордону, також і реклями. Одначе уряд застерігається, що тільки програми, які можуть викликати міжнародні запікавлення, можуть мати торговельний характер. Імовірно у гру входитимуть товари, продавані на закордонних ринках, а тяжкого промислу та харчі.

АВДИЦІЇ ДЛЯ ХВОРИХ.

Італійське радіо спільно з фашистівським народнім синдикатом лікарів, організує щотижня авдиції присвячені для 300.0000 хворих, в італійських шпиталях. Ця низка авдицій складається з різноманітної програми, яка має розвагову частину, музику, слухowища, та суспільно-освітної частини, де між іншим займається питаннями про індивідуальні та збірні запобіжні засоби проти недуг.

Біржа

Львів, 17. серпня 1939.

ГРОШІ.

Бельги бельг. 90·30—90·72 Доляри америк. 5·30·50—5·33·00, Доляри канад. 5·29·00—5·31·50, Фльор. гол. 284·00—284·00 Франки франц. 14·16—14·16, Франки шв. 120·55—120·15, Фунти англ. 25·00—25·00, Гульд. гдан. 99·75—100·25 Кор. данські 111·63—111·68, Корони норв. 125·57—125·57 Корони шведські 128·72—128·77, Ліри іт. 19·00—19·00, Марки фінляндські 10·75—11·02, Марки нім. срібні 87·00.

НОВИНКИ

19
СЕРПЕНЬ

СУБОТА

Ст. ст. 6. серпня 1939.
Преображ. Госп.
Лат. Людвика Т. еп.
Сонце: схід 4.19, захід 18.35.
Місяць: схід 10.24, захід 21.07.

Завтра: 20. серпня. **Неділя.**
Ст. ст. 7. серпня 1939.
12. по С. Домет.
Лат. 12. по С. Вер.
Сонце: схід 4.20, захід 18.33.
Місяць: схід 11.47, захід 21.42.
Післязавтра: 21. серпня. Понеділок
Ст. ст. 8. серпня 1939.
Емиліяна еп.
Лат. Іванни Ф. Ш.
Сонце: схід 4.22, захід 18.31.
Місяць: схід 12.55, захід 22.20.
Вівторок, 22. серпня.
Ст. ст. 9. серпня 1939.
+ Матея ап.
Лат. Тимотея і тов.
Сонце: схід 4.23, захід 18.30.
Місяць: схід 13.57, захід 23.08.

—o—

— **Нинішне число (188) „Діла"** появляється у збільшеному обемі з огляду на свято Преображення Господнього. Чергове число (189) „Діла" появиться в понеділок рано з датою вівторок 22. н. м.

— **Нові ціни хліба у Львові.** Магістрат Львова устійнив новий цінник хліба, а саме: 1 кг. житнього хліба з 55 відс. млива має коштувати 28 сот. та з млива 95 відс. 21 сот. Ці ціни обовязують від 18. н. м. — Львівський пекарський цех подає до відома, що від 18. н. м 1 кг. пшеничного житнього люксусового хліба коштуватиме 36 сот., 1 кг. куликівського хліба 40 сот. Ціна булок не змінена.

— **Бони замість більону.** „Вечур Варшавскі" (ч. 224) повідомляє з Гдині, що поліція у Гдині далі ліквідує спекулянтів більоном, яким виповіли безоглядну боротьбу. В арешті примкнули 4 особи, які без умотивованої причини переховували більшу скількість більону. Щоб зарадити недостачі більону у Гдині, Комунальна Каса Ощадности випустила бони, які є вже в обігу.

— **Поширення почтової служби.** Окружна почтова дирекція у Львові повідомляє, що в почтовій агенції Майдан Дрогобицький пов. Дрогобич уведено телефонічну і телеграфічну станцію при допомозі телефону в обмежених годинах. Одночасно поширено телекомунікаційну службу від год. 8—12 і 15—21 в почтових агенціях: Шкло і Тісна та від год. 8—18 безупину в почт. агенції Богданівка Зборівська й Дидятичі.

— **Хто виграв?** В нинішнім тягненні Державної Клясової Льотерії впали такі вигри: 30.000 зол. на ч. 76238, 20.000 зол. на ч. 14712 19614 97486 105785 114778, 15.000 зол. на ч. 69134, 10.000 зол. на ч. 117798, 5.000 зол. на ч. 11799 22143 60853 68531 85257 114436 123303. 2.000 зол. на ч. 51518 54672 85690 89767 92343 131731 136696 14437, 1.000 зол. на ч. 13822 24332 36280 52473 57361 60647 64179 76298 7936 95449 109724 116162 144699 152662.

— **Посвячення угольного каменя під новий костел у Славську.** У Славську пов. Стрий відбулося посвячення угольного каменя. Посвячення довершив латинський парох зі Сколього при участи стрийського віцестарости Іллашевича.

— **Нове „Коло шляхти загродової".** В Малинові пов. Рудки основано нове „Коло шляхти загродової", до якого вписалося кільканадесять осіб. Нове „коло" зорганізував Михайло Павликовський з Погорець.

— **Пожежа на фільварку ОО. Василіян.** В Завалю, борщівського повіту, на фільварку оо. Василіян підчас молочення збіжжя від іскри молотілки вибухла пожежа, що знищила 3 стирти пшениці і одну стирту соломи. Шкода є на 5.000 зол., при чому стирти не були обезпечені.

— **Львівська хроніка.** На пл. Краківській зловлено передучора вечором на гарячім вчинку кишеневої крадежі Хаїма Бравштайна, якого поліція арештувала. — В мешканню Ф. Розенбавм (Вірменська 3) запалилася пруська стінка внаслідок сильного палення під кухнею. — В городі при вул. Йорданській 36 якась невідома жінка підкинула 6-місячну дівчинку. Покидька передали в опіку міському дільницевому урядові. — З мешкання Софії Марковської (Шевська 10) якийсь злодій украв учора пополудні футро, килим і білля вартости 1.500 зол. — Веславові Кравчинському (Набеляка 45) украли на вул. Легіонів з кишені срібну папіросницю вартости 120 зол. — Трамвай „9" наїхав на військовий віз при вул. Замарстинівській. При зударі один кінь окалічів. — На залізничому товаровому дворці у Львові стверджено, що вантажний вагон, який ішов з вантажем сталі і бляхи, розбили залізничі злодії. Покищо невідомо, що злодії забрали, бо головної, важкої посилки вони не нарушили. — До мешкання І. Кеслера, водотягового інсталятора намагалися крізь стрих вдертися злодії, щоб розбити вогнетревалу касу. Одначе замість до кімнати з касою, вони вибили діру до спальні Кеслера, тому не забравши нічого, зрезиґнували зі свого пляну.

— **Пожежа у Золотому Потоці.** У Золотому Потоці пов. Бучач вибухла пожежа, яка поширилася на 87 домів з господарськими забудуваннями. Шкоду оцінюють на 884.000 золотих. Без даху над головою залишилося 4 українські родини, 24 польські та 121 жидівських.

— **Загадкове Убивство у Бережанщині.** Як подає ПАТ, 4 невідомих людей увійшло до дому 24-літн. селянина з Нараєва пов. Бережани, Петра Бея, найшли його в шопі, випровадили

ДЖ. О. КЕРВУД. 43

Герої золотої тундри.

ПОВІСТЬ

Переклала Ольга Сліпа.

В розгарі оповідання, та у свому бажанню скинути з серця справу, що її держав в тайні довший час, Стемпід не приглядався враженню своїх слів на Аляні. Неймовірність блиснула в Аляннових очах та щезли веселі лінії довкола його уст, коли він побачив, що Стемпід не фантазує. А проте неймовірним здавалося те все, що росказував Стемпід. Марія Стендіш утікачем прийшла на чердак „Нома". Ціле своє майно вона принесла з собою у малій ручній торбі, а ці речі залишила вона в кабіні, коли скакала в море. Яким-же чином вона могла льогічно мати таку суму гроша у Фейрбенкс, як це Стемпід описував? Хіба що тлінкітський індіянин підняв ся був також доставити на беріг гроші, тої ночі, коли то вона заграла свою роспучливу гру, щоб світ повірив, що вона померла. А може саме ці гроші, спосіб, в який вона їх роздобула в Сітел — були причиною її втечі і того проворного пляну, що вона його виконала пізніше?

Він думав про злочини і горяч вдарила йому в лице, що він допустився такої грішної думки. Немов би він поважився думати таке про ту другу померлу жінку, що її імя було вирізблене там на старій тополі — про свою маму.

Віддітхнувши хвилину Стемпід заговорив:

— Шось тебе це не цікавить, Аляне, та я мушу оповідати, бо не можу вже того в собі держати. Мушу росказати тобі все, що сталося, а тоді воля твоя, — можеш мене вивести і застрілити, я не скажу ані слова. Прокляті нехай будуть ті фаєрверки!

— Оповідайте, — заохочував Алян. — Мене це цікавить.

— Я позносив те все на судно. А вона зі мною ввесь час і то усміхаючись по янгольськи не спускаючи мене з виду ані на миг ока. А потім сказала, що хоче ще дещо купити, а це означало йти до кожної були в місті, і я був її носієм. Вкінці вона купила револьвер, а коли я спитав її, що вона з цим зробить, вона сказала: „Стемпіде, це для вас", та коли я хотів її дякувати, вона додала: „Ні, я не так це розумію. Я гадаю, якщо ви спробуєте знову втікати від мене, то я подіравлю вас як решето". Вона таки так сказала! Погрожувала. Потім купила мені нову одіж від ніг до голови, черевики, штани, сорочку, капелюх і навіть краватку! І я не сказав ні слова, ні словечка. Вона тільки веля мене і купувала, що хотіла і примушувала мене в це вбиратися.

Стемпід віддітхнув глибоко і четвертий раз змарнував сірник до своєї люльки.

— Я вже починав звикати до того в часі, як ми приїхали до Танани, — він напів вимовив напів востогнав. — Та саме від тоді почалося пекло. Вона наняла шістьох індіян нести клунки і ми вийшли на шлях, що веде до твоєї фарми. „Ви будете мати спокій, Стемпіде", каже вона до мене, усміхаючись так спокійненько і любо, що здається я зів би її живу. „До вас належить тільки показувати нам дорогу і нести бомси". Що таке нести? питаю. „Бомси", каже вона, і пояснює, що „бом" це річ наповнена стрільним порохом, що дає величаву ракету, коли вибухає. Тож я взяв ті бомси, а на другий день один з індіянів викрутив собі ногу і став непридатний. Коли ми станули на попас я не міг випростуватися. Наші хребти вгиналися під тягарем за кожну пядь дороги до фарми. Та ввесь час, коли індіяни сопіли задихані, очі їх повні були обожання для неї. Останнього дня, коли ми попасали, маючи фарму майже в досягу зору, вона зібрала їх всіх довкола себе і дала кожному жменю грошей понад умовлену заплату. „Це тому, що я вас люблю, каже вона, а тоді починає завдавати їм смішні питання. Чи мають вони жінки і діти? Чи терпіли вони коли голод? Чи чули вони коли, щоб люди з їх племени вмирали з голоду? І чому вони з голоду вмирали? І Аляне, нехай мене грім тріснe, коли ті індіяни не балакали! Ще ніколи не чув я, щоб індіяни оповідали так багато. А наостанку вона поставила їм питання найсмішніше з усіх, чи вони чули про чоловіка, що називається Джон Ґреґем. Один з них чув і потім я бачив, як вона довгий час розмовляла з тим одним насамоті, а коли повернула до мене назад, очі її палали і вона навіть не сказала добраніч, коли йшла до свого шатра. То вже вже, Аляне, хіба, ще...

— Хіба що, Стемпіде? — спитав Алян, а серце в ньому забилося молотом.

Стемпід стримався на хвилину з відповідю, та Алян вчув, як він притримував сміх і побачив сяйво гумору в очах малого чоловічка.

— Хіба ще про те, що вона виробляла зі мною між Чайтайною і твоєю фармою. Те саме робила вона з ними всіми тут на фармі. Аляне, як лише вона схоче сказати слово — ого, ти вже тут не господар, це більше, як певно. Вона побула тут десять днів і переіначила все. Все

на подвіря та застрілили кількома вистрілами. Поліція почала енергійне слідство.

— **Помер Корфанти.** В четвер 17. ц. м. помер у Варшаві в лічниці св. Йосифа. по важкій недузі печінки відомий польський політичний діяч, колишній посол до Райхстаґу (1903—11 і 1918), відтак польський віцепремієр і міністр без теки в 1923 р., берестейський вязень Войтіх Корфанти. Прилучення Гор. Шлеська до Польщі завдячують у головній мірі Корфантому. В Бересті Корфанти сидів разом з українськими послами Д. Палієвом й І. Ліщинським.

— **Жертви грому і лявіни.** У Татрах під Свіницою буря захопила 65-ох жидівських прогульковців. Від удару грому посипалося з вершка каміння (т. зв. камінна лявіна) та ранило важко кількох прогульковців, з яких один помер. Дві особи згинуло від удару грому.

— **Краєва хроніка.** Під Миколаєвом н. Дн. Антін Мазур з Моршина зачіпив своїм автом за вантажне авто Й. Віршберґа з Дрогобича. Внаслідок зудару авто Мазура вивернулося до придорожного рова. Пасажири зазнали легких ран. — У Дроговижі пов. Жидачів невідомі справники вломилися до центрального будинку Скарбківської фундації, розбили вогнетревалу касу, одначе сполошені втекли. — Петро Максим із Жиравиці під Перемишлем їхав ровером до Перемишля. На рамі роверу їхала з ним його сестра Ґеновефа.. Коли Максим зїздив ровером з гори, він перевернувся з роверу та сильно потовкся на голові й на руках. Його сестра, яка, здавалося, лиш легко поранилася, по 20 хв. померла імовірно на удар серця. Влада веде слідство. — В Городенці на міських плянтах зацвили удруге цього року акації. — 4-ох бандитів напало на коршму Гіршфельфа у Тарнавці пов. Переворськ. Грошей вони не знайшли, але поранили сина Гіршфельда (який помер) та жінку. — Валенти Кіта зі замойського повіту вкрав у костелі у Рівному 60 золотих. — У Куткорі пов. Золочів 15-літній хлопчина застрілив нехотячи свого ровесника Степана Яворського. — У Бориславі відібрав собі життя 53-літній вертач Іван Пастеркевич, якого покинула жінка. — На стриху дому Антоніни Дурибаби в Бориславі вибух примус; дах дому згорів.

— **Прогульковий автобус упав у пропасть.** В понеділок у пополудневих годинах трапилася між Косовом та Жабєм, на відтинку коло Криворівні жахлива автобусова катастрофа. З Жабя виїхала в напрямі Косова прогулька кільканадцяти осіб із Коломиї. В одному менті, коли автобус переїздив серпентиною над берегом кільканадцятиметрової пропасти, він мусів виминути фіру, яка їхала у протилежному напрямі. Раптом із невідомих причин автобус перехилився та впав у пропасть, перевернувшися кілька разів у повітрі. Наслідки тієї катастрофи були фатальні, бо трьох учасників прогульки зазнало важких ран. Їх перевезено негайно до шпиталю в Коломиї, де переведено їм операцію. Інші прогульковці зазнали лиш, на щастя, менших ран. Дорога на тому відтинку дуже небезпечна. Недавно трапилася там була вже автомобільна катастрофа польського консуля в Чернівцях Буйновського, якого авто зударилося з таксівкою.

— **Два місяці вязниці за зневагу польського народу.** В перемиськім окружнім суді відбулася розправа проти якоїсь Галянтової за образу польського народу. Суд признав підсудну винною та засудив її на 2 місяці вязниці.

— **Архикнязь Габсбурґ у Сянках.** На польсько-мадярському пограниччі і у Сянках відбулося „свято вояка", в якому взяли участь делеґації з обох боків. З польського боку приїхав у складі делеґації воєвода Білик та ґенерали Фабрици і Вечоркевіч. Між мадярськими ґенералами був архикнязь Йосиф Габсбурґ.

— **Шал під впливом алькоголю.** У селі Рутки пов. Ломжа, нервово хорий селянин Малущик випив 3 чарки горівки і дістав атаку шалу. Він зловив молот та вдарив ним кільканадцять разів свою жінку по голові, опісля протяв собі жили на руках.

— **Пожежа британійського пасажирського літака.** По дорозі з Гамбурґа до Копенгаґену, недалеко мосту Сторштем упав літак Британійської Комунікаційної Повітряної Лінії. Пять осіб згинуло, тільки летун вирятувався. Серед убитих був анґлійський посол консерватист Кросбі, б. американський віцеміністр комунікації Сімонтон, мексиканець Кастельо, німець із Вільгельмгафен Ройс та летунський механік Лейґ. Жертви катастрофи були зітлілі до не пізнання. Причина пожежі, яка вибухла на літаку, невідома. Пояснення летуна, який вирятувався, доволі дивні. Він твердить, що в одному менті він почув дим і доручив механікові провірити причину. Його помічник вернувся по хвилині та впав непритомний. Тоді летун вибив шибу в кабіні та вискочив. За той час літак осів вже на воді. Летун намагався відчинити двері до кабіни пасажирів, одначе без успіху. Тоді він доплив до мосту, при якому його вирятували. Літак затонув.

— **Погоня за ґанґстерами на вулицях Ню-Йорку.** Минулого вівтірка Ню-Йорк був тереном небувалої погоні за бандою ґанґстерів, при чому поліція вжила всіх засобів, що їх мала до свого вжитку. Проте поліції не вдалося зловити ґанґстерів. Поліція гналася за 5 бандитами, які на одному передмісті напали в білий день, на рухливій вулиці на банкового післанця і загарбали йому торбу з 77 тисячами долярів. Ґанґстери стероризували револьверами післанця й детективів, що супроводили його та тримали під загрозою стрілу всіх прохожих, які хотіли перешкодити у грабежі. Відтак із добичею бандити всіли до авта, яке на них чекало і втекли, хоч заалярмована поліція опинилася вже у дві хвилини пізніше на місці нападу. Поліція здогадується, що напад виконали спільники відомого ворога громадянства ч. І. Лепке, які таким чином хочуть роздобути гроші, що вони їх потребують, щоб звільнити свого шефа.

— **Смерть найстаршої румунки.** У Крайові (Румунія) померла перед кількома днями 119-літня Марія Люнґу, найстарша жінка в Румунії. Майже до останніх днів займалася вона не тільки домашнім господарством, але теж і працею на полі. Найцікавіше те, що Марія Люнґу від своїх народин не покидала ні разу батьківського села. Її четверо дітей померло перед кількома роками у віці 80—90 літ, залишаючи по собі внуків і правнуків.

— **Недуги переміни матерії.** Дослідники лікарського знання щодо переміни матерії, запевняють, що вживаючи природну гірку воду **Францішка Йосифа** осягаємо знамениті вислідн.

Зі судової салі.

ЗА КРОВАВІ ПОДІЇ БІЛЯ ХИРОВА.

Перед окружним судом у Самборі засіло 13 осіб обох полів із Поляни біля Хирова, Хирівської Посади і Сливниці, обвинувачених за участь у подіях, що трапилися 11. квітня ц. р. в Поляні, добромильського повіту. Коли по традиційній панахиді в честь українських вояків, що впали в бою, юрба біля 600 осіб почала співати заборонені пісні, які зневажають Польщу і поляків, стежа 8-ох поліціянтів візвала юрбу розійтися. Деякі учасники панахиди не послухали заклику поліції та почали обкидувати її камінням, знеславлюючи й погрожуючи, що „прийде Гітлер і покаже". Кількох окружених юрбою постерункових було ранених. Коли юрба прибирала чимраз грізнішу поставу, поліція перестерегла юрбу та опісля віддала три сальви в повітря для постраху. Коли юрба все таки далі напирала, поліціянти у власній обороні віддали сальву до юрби. Два демонстранти згинули й аж тоді юрба увільнила постерункових. На розправу покликано к. 40 свідків. Обвинувачує прок. Крисовський, боронить 5-ох адвокатів.

—o—

З кіна.

Кіно „Коперник": „НА ЇЇ ПРИКАЗ".

Ця американська фільма дотепна своїм сюжетом. Ми бачимо таку оригінальну для нас установу, як велику торговельну фірму, що допомагає людям радами у всіх буденних клопотах. Цю фірму ведуть дві молоді самостійні жінки і телефонічними відповідями впливають на долю неодної родини та неодного її члена, що навіть не знає, чому його багатий батько видає такі чи інші рішення. З послуг цієї фірми користає ввесь час міліонер інжинір, що займається ріжними винаходами, але поправді головним своїм завданням вважає — куховарство. Другий багатий панок тримає суворо дома свого дорослого сина інжиніра теж за кожночасними радами енергійних сестер — опікунок численних багатих клієнтів. Ввесь комізм фільми полягає в тому, що самостійна директорка підприємства, яка кермує долею десятка ріжних осіб, нараз забажає відпочити себто зустріти мужчину, який би видавав їй накази, а самостійний інжинір, що скинув батьківські пута, не знає про те, що познайомився саме з нею і все виконує на її приказ. У фільмі капітальна роля куховара, з походження якогось кавказького князя, яку грає Міша Ауер.

прибране в прапори на твій поворот. Вона і Неведлук і Кеок поганяють все на фармі, хіба з вийнятком ренів. Діти втікають від матерей до неї, а мужчини...

Він знову душився зі сміху.

—О, мужчини ходять навіть до недільної школи, яку вона тут почала вести! Я сам ходив. Неведлук співає.

Хвилину він мовчав. Потім сказав притишеним голосом:

— Аляне, з тебе був великий дурень.

— Я це знаю, Стемпіде.

— Вона як — квіточка, Аляне. Вона варта більше, ніж усе золото у світі. І ти міг оженитися з нею. Я це знаю. Але тепер вже запізно. Я остерігаю тебе...

— Не цілком розумію тебе, Стемпіде. Чому має бути запізно?

— Бо вона сподобала собі мене, — заявив Стемпід з завзяттям. — Тепер я вже сам стараюся за неї, Аляне. Тепер ти не можеш встрявати в те.

— Великий шкоте! — ахнув Алян. — То ви думаєте, що Марія Стендіш...

— Алеж я не говорю про Марію Стендіш, — сказав Стемпід. — Я говорю про Неведлук. Якби не ті мої бокобороди —

Слова його перебив голосний гук вибуху, що роздався з блідих сутінків перед ними. Це було немов гук віддаленої гармати.

— Один із тих проклятих бомсів. — пояснив Стемпід. — Тому вони так поспішали поперед нас, Аляне. Вона каже, що нинішне свято четвертого липня, буде богато значити для Аляски. Цікаво, що вона під цим розуміє?

— Цікаво — сказав Алян.

(Далі буде.)

Дописи.

БОРЩІВ.

Староство заборонило основувати два кружки „Сільського Господаря“ і т-во „Луг“. В липні ц. р. вислали члени-основники кружка „Сільського Господаря“ в Пишатинцях до староства в Борщеві зголошення на заснування кружка в їхньому селі, та по якомусь часі прийшло письмо на руки одного з підписаних, що староство не приймає до відома зголошення, бо серед основників є особи карані судово й адміністраційно. Подібне сталося також у селі Волківцях над Дністром, з тою хіба ріжницею, що в мотивах заборони заснування кружка „С. Г.“ подано, що з огляду на безпеку і публичний спокій влада не може дозволити на оснування товариства. — Подібне явище має місце і на терені Лугової Організації. Є в борщівському повіті село Кривче Горішне, де істнує читальня „Просвіти“ і кружок „Рідної Школи“. В тих двох установах згуртовані переважно старші, а молоді ходить самопас, виstоюючи дорогами або пересиджуючи під жидівськими крамницями. Тому кількох свідомих громадян внесло подання до староства в Борщеві з повідомленням про заснування т-ва „Луг“, до якого молодь у тутешньому повіті найрадше горнеться. Та в липні цього року прийшла заборона, мотивована теж безпекою, спокоєм і публичним порядком.

Наука точности. В районі борщівського староства є звичай, що кожний дозвіл на імпрезу треба зголошувати на постерунку поліції, який висилає постерункового на дану імпрезу. Давніше постерунковий приходив, хоч імпреза ще не починалася, бо не зійшлася публика, він чекав, потім звичайно посидів трохи на імпрезі і відходив. Останніми часами обставини змінилися. Коли вистава має зачатися в год. 6. веч., то без огляду на кількість публики дана установа мусить зачинати в год. 6-ій, бо постерунковий сидить з годинником у руках і про пересунення часу вистави нема мови. Такий випадок зайшов м. ін. у читальні в Білінях дня 30. 7. п. р., а також по інших селах, тому слід читальням до того пристосовуватися, щоб не наражувати себе на страти.

ЧОРТКІВ.

Вечір арій та пісень п. Мирослава Старицького. Милу несподіванку зробив музичній публиці Кружок Р. Ш. в Чорткові, що влаштував дня 13. серпня п. р. в салі рідношкільного будинку концерт молодого артиста-співака п. Мирослава Старицького зі Львова. Програма концерту обіймала кілька найкращих арій з опер Доніцетія, Маснета, Біцета, Вердія (Аїда), Пучінія (Тоска), виконаних частинно в італійській мові та частинно в українському перекладі, дальше пісні Шуберта (Ду біст ді Руг) та О. Нижанківського „Минули літа молодії“, Людкевича „Черемоше, брате мій“, Матюка „Весілля“, Лопатинського „Її душа“, Н. Нижанківського „Засумуй трембіто“ та Стеценка „Вечірня пісня“. Вже сам добір програми та її уклад свідчить про добрий артистичний смак нашого молодого співака. Також виконання програми виказало високий рівень. П. М. Старицький має богатий голосовий матеріял, який особливо у високих позиціях захоплював численно зібрану чортківську публику. Віддихова техніка, інтонація та дикція молодого артиста-тенора виказували добру школу та віщують йому велику будучність при дальшій солідній праці над виробленням цінного голосового матеріялу. Дуже мило вражала музикальних слухачів інтелігентна інтерпретація таких перлин муз. літератури, як пісня Шуберта „Ду біст ді Руг“ або Людкевича „Черемоше, брате мій“ та Стеценка „Вечірня пісня“. — Молодому артистові акомпаніювала молоденька піаністка, учениця Муз. Інституту М. Лисенка у Львові п. Ліда Сосіяна, яка дуже гарно вив'язалася зі свого важкого завдання. Тож не диво, що чортківська публика розходилася дуже вдоволена з цього симпатичного вечора арій та пісень і впродовж концерту нагороджувала молодих артистів рясними оплесками. П. Старицькому бажаємо, щоб міг чим скоріше поглибити свої студії за кордоном та довести свій цінний голосовий матеріял до повного розцвіту.

Ом. Бачинський.

ЛЮБАЧІВЩИНА.

Жуків гідно закінчив ювілей 950-ліття хрещення України. Заходами місцевого пароха о. декана Колтунюка та інших осіб відбулося 23. липня п. р. в селі Жукові к. Чесанова свято хрещення України. Дарма, що погода не була певна, люди спішили масою на те свято, щоб ушанувати память великого чину св. Володимира. В год. 9 рано відбулося торжественне богослуження з відповідно обдуманою проповіддю. Відтак три процесії зі сіл: Жукова, Плазова та Горайця пішли походом освятити воду на ріці. В часі походу видно було зразковий лад, що його вдержували порядкові під проводом Л. і О. Колтунюків. Воду посвятив о. декан Федорищак. По водосвятті процесії вернулися в такому самому ладі до церкви. В 12. год. вполудне уладжено під голим небом святочну академію при великому здвизі народу. На програму склалися: продукції хору, деклямації, промови та кінцеве слово богослова Р. Мариновича. Все те відбувалося на гарно прибраному підвищенні, на якому виділи: ювілейний хрест, прапори, рушники й образи. Хорові точки виконав хор із Горайця під проводом п. Макушки, невтомного працівника на тому полі. Деклямації виконали: В. Тимець із Горайця та Е. Борківська з Жукова. Многоліттєвім у честь церковної єрархії та піснею „О спомагай нас“ закінчено це радісне для Жукова свято.

Свято в Дахнові. Заходами о. Мацькова відбулося 30. липня ц. р. в Дахнові к. Любачева величаве свято 950-ліття хрещення України. Напередодні того свята арештовано інж. Семка, диригента хору, тому хорові точки, приготовані інж. Семком на те свято, відпали. Від ранніх годин прибували люди возами, роверами й пішки до Дахнова з довколичних сіл. Свято почалося Службою Божою, що її відправив парох о. Мацьків із діяконами о. Савковим та богословом Р. Мариновичем. По Службі Божій пішла процесія до бетонової кервиці на водосвяття, що його довершили: о. декан Колтунюк, оо. Мацьків, Дудка й Козенко. Після Служби Божої відбувся обхід довкола церкви і вкопання та посвячення ювілейного хреста, після чого при гарно прибраному престолі відправили згадані священники молебен до св. Володимира. Відтак біля хреста виголосив парох Люблинців о. Козенко гарну проповідь. Свято закінчила гарно виголошена деклямація К. Юрчишин, гимн „Боже Великий Єдиний“ і пісня „О спомагай нас“.

Закінчення ювілею хрещення України у Плазові. Село Плазів переживало 13. серпня ц. р. радісний день. Плазів, як село з мішаним населенням, мусіло числити на підтримку сусідніх сіл. В год. 10 рано прибули процесії з Лівчі, Брусна, Горайця, Крупця й Жукова. В год. 11 о. дек. Колтунюк відправив в асисті оо. Федорищака й Федоренька та діяконів о. Жука й богослова Р. Мариновича Службу Божу. Після проповіді, що її виголосив о. Колтунюк, пішли процесії при великому здвизі народу на ріку, на якій відбулося водосвяття. По водосвятті обійшли процесії тричі церкву. По обході відбулася під голим небом святочна академія, якої програму творили хорові продукції, виконані вміло хором із Плазова, добре виголошена деклямація малого хлопчини Ст. Коїди, одної дівчинки з Плазова й А. Жук із Жукова. Промова богослова Мариновича, присяга на вірність Христу-Цареві та пісня „О спомагай нас“ закінчили те гарне сільське ювілейне свято.

М. Б. Орлик.

СПОРТ.

УКРАЇНА — ПОГОНЬ (СТРИЙ).

Перші змагання за мистецтво Окружної Ліги в осінній рунді випали Україні на виїзді до Стрия. Погонь завжди грізна дружина тепер має нових грачів і напевно буде намагатися відплатитися за дві програні з Україною в себе дома. Тому чорно-червоні мусітимуть заграти амбітно та жертвенно, щоб гідно започаткувати новий спортовий сезон. Ці змагання відбудуться 20. п. м. в год. 4.30 попол. на грищі Погоні у Стрию.

СЯН — ЛЄХІЯ.

Сян теж не матиме легкого завдання в першій мистецькій зустрічі, у другому році свого побуту в Окружній Лізі. Сподіємося, що сяновики виявлять, як завжди величезну амбіцію та волю перемоги. Лєхія цього року теж буде д. небезпечна. Ці змагання відбудуться в Перемишлі на грищі Сяну в год. 4. пополудні.

ЗОРЯ — ЛЬОТ.

Змагання Б-кляси. Грище на Погулянці, год. 9 рано.

СТЕП — ҐРАНІТ.

Змагання Б-кляси. Грище Світезі, год. 10. рано.

УКРАЇНА І Б — СТРІЛА (ЖОВКВА).

Товариські змагання обох дружин відбудуться в суботу 19. п. м. в Жовкві.

УКРАЇНА — РЕКОРД.

Перший виступ наших боксерів в А-клясі. Рекорд уміє бути завжди небезпечним противником, тому теж хоч чорно-червоні перемогли вже жидівських боксерів двічі, не повинні легковажити противника в мистецькій зустрічі.

Ці змагання відбудуться в салі Колісею, в год. 11.30 рано.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

ЧИТАННЯ ПІД ПЕРШУ ПЯТНИЦЮ. Зладив о. **Макарій Каровець** ЧСВВ. (Друге побільшене видання) Видавництво ЧСВВ в Жовкві, книжка CLXXVIII. 1939, стор. 67, 32°. Ціна 15 сот.

О. Степан Ковалів: ПРИВИТАННЯ ПАРОХІЯН, ПРИНАГІДНІ СЛОВА. Р. Б. 1939. Видавництво оо. Василіян у Жовкві, Стор. 94, 8-ка. Ціна 3 зол.

У книжці зібрано 30 принагідних проповідей та промов, що можуть стати у пригоді неодному проповідникові, передовсім священникові.

О. Олесь: ПО ДОРОЗІ В КАЗКУ (етюд на 3 картини). Прага 1939. 40 сторінок малої вісімки.

О. Олесь: ЛІСОВИЙ ЦАР ОХ (казка у трьох картинах) Прага 1939. 24 стор. малої вісімки.

Володимир Січинський: БАРДІЇВ. Видавництво Юрія Тищенка („Пізнай свій край“). Прага 1939, 24 стор. 16-ки, 4 світлини.

Володимир Січинський: ЗБОРІВ. Видавництво Юрія Тищенка („Пізнай свій край“). Прага 1939, 24 стор. 16-ки, 4 світлини.

Обі останні монографії В. Січинського про два містечка: Зборів і Бардіїв у Пряшівщині є цінним вкладом у нашу історично-описову літературу. Видавництво Ю. Тищенка у Празі заповідає, що в найближчім часі видасть ще монографічно опрацьовані тим самим автором праґнавчі провідники про такі міста: Пряшів, Ужгород, Мукачів, Хуст і Ясіння.

ЖУРНАЛИ.

ВІСТИ З ЛУГУ, ч. 13. Львів, 1. серпня 1939. Рік XIV.

ЖИВЕ СЛОВО. Місячний журнал літератури, політики, економіки й суспільного життя. Ч. 6. Львів, 1 серпня 1939. Рік І. Зміст: М. Зборовський: Стан нашої інтелігенції. — Е. Стемповський: Польська інтелігенція. — А. Н.: Революціонери. — К. Уейський: Марксизм. — М. Возняк: Автобіографічний елемент в оповіданні Франка „На дні“. — О. Охрим: Болячина. — М. Хмельницький: Українські соціялісти в боротьбі за державну незалежність до світової війни. — Про цілі і методи Соціялістичного Трудового Інтернаціоналу. — Жорес. — В Норвегії дві мови. — Нові тенденції в греко-католицькій церкві. — Правда про Карпатську Україну. — Що таке концесії в Китаю? — В „[illegible]“ країну. — [illegible] горячці. — Політична хроніка. — З книжок і про книжки.

РІДНА ШКОЛА. Ілюстр. часопис для всіх. Ч. 15-16. Львів, 15. серпня. Рік VIII. Зміст: Справа інтернатів-бурс для шкільної молоді! — Франц Коковський: Гарунок старої Ганни (фейлєтон, дошкільне). — Д-р Б. Біланюк-Горицвіт: За домашнє виховання. — [illegible]: Суспільне і індивідуальне виховання (II). — Ст. Конрад: Дещо з статистики над польськими школами. — [illegible] школа (I). — Промова пос. Величковича [illegible] — Які предмети мають учителі вчити по українськи, а які по польськи в народних утраквістичних школах. — Два ювилеї. — Студентські справи. — П. Гайдаський: Рідна Школа в Ходорові. — З життя Р. Ш. — Торговельно-кооперативний курс Р. Ш. у Львові. — Розсадки. — Бібліографія. — Різні вісти.

Криваві хрестини нового британійського корабля.

ЛЬОНДОН, 17. 8. ПАТ. У Бельфасті спустили нині на воду новий британійський корабель-авіоматку „Формідебл". Тому до Бельфасту приїхав британійський міністр летунства Кінслі Вуд з дружиною і представники адміралітії. 20 хвилин перед стягненням корабля до води почали з невідомої причини ломитися деревляні руштування, що підтримували новий корабель у доках. Робітники, заняті останньою підготовою, встигли втекти. Одного з них убила дошка. На щастя до нового корабля були причіплені вже линви і залога двох кораблів, що мали стягнути корабель до води, зорієнтувалася швидко і пустила машини врух та стягнула новий корабель до води так, що він не перекинувся на бік. Присутня на почесній трибуні дружина Кінслі Вуда встигла ще охрестити новий корабель розбиваючи об нього пляшку шампана.

—o—

Вел. Британія виконає свої зобовязання.

ЛЬОНДОН, 17. 8. ПАТ. Міністр летунства Кінслі Вуд виголосив промову підкреслюючи, що гаслом дня повинна бути сторожкість і сила. Не сумніваюся — заявив міністр — щоб хтонебудь міг сумніватися в нашу силу і наші сили. Не змагаємо до спорів з ніяким народом світа. Не змагаємо до спорів з ніяким народом або краєм. Віримо, що наша добра віра і шляхетні наміри загально відомі. Англійський нарід, подібно як більшість населення в інших краях, бажає миру. Одначе є речі, цінніші від миру. Цінимо не лише нашу свободу, але і свободу інших народів. **Виконаємо вірно всі наші святочні зобовязання, не піддамося ніколи і не схилимося перед силами агресії. Можемо йти наперед з повним довірям у наші сили. Міністр додав, що сила В. Британії спирається не лише на її матеріяльній і фінансовій могутности, але теж на відвазі і рішучій волі цілого народу.**

БЕЛЬФАСТ, 17. 8. ПАТ. З нагоди стягнення нового корабля-авіоматки „Формідебль" міністр летунства Кінслі Вуд виголосив довшу промову.

Ескадри французьких літаків над Англією.

ПАРИЖ, 17. 8. ПАТ. Міністерство летунства оголосило офіційний комунікат про великі летунські маневри французьких ескадр над Англією. В ночі з 16. на 17. ц. м. відбулися перші великі маневри французьких повітряних сил над Англією. По 7. і 8. годинних летах ескадри важких бомбовиків вернулися вранці до своїх баз. У год. 10.20 передполуднем почався другий етап маневрів. Ескадри розвідчих літаків, легких і важких бомбовиків вистартували з ріжних французьких летовищ і всі долетіли до Англії, де перелетіли над означеними місцевостями: Ліверпулем, Брістолем, Бермінґгемом і Менчестером та вернулись назад до Франції без осідання. Комунікат підкреслює, що маневри вночі і вдень дали змогу перевести вправи всім родам британської і французької, протилетунської оборони та удосконалити вишкіл летунів, які мусіли маневрувати над невідомою їм територією в умовинах, дуже зближених до умовин дійсної діяльности військового летунства. Перший лет французьких літаків над Англією подібно як і лети британських бомбовиків над Францією при кінці минулого місяця причинились до тіснішої співпраці повітряних сил обох держав.

ПЕРШИЙ НАЛЕТ.

ЛЬОНДОН, 17. 8. ПАТ. Минулої ночі, коли населення спало твердим сном, французькі бомбовики перелетіли канал Ля Манш і „заатакували" ряд британських міст. Гарна, безхмарна ніч дала змогу британській протилетунській обороні негайно викрити налет підслуховими апаратами та схопити „ворожі" бомбовики світлами рефлекторів. Французькі літаки, що вилетіли зі своїх баз у Франції в год. 3-ій вранці, виконали налет на Ліверпуль, а вертаючись перелетіли понад Кембрідж, Кардіф, Брістоль і Льондон та вернулись до своїх баз коло 10-ої год. рано.

ДРУГИЙ НАЛЕТ.

Про нічний налет довідалася публика щойно нині пополудні, коли над Англією появилися знову сильні ескадри французьких бомбовиків, перед якими летіли мисливські і розвідчі літаки. У другому з черги налеті брало участь к. 150 бомбовиків і 50 мисливських літаків, які летіли пересічно від 3 до 5.000 стіп. Напади на міста переводили в той спосіб, що мисливські літаки переводили розвідку та інформували бомбовики. Долетівши до означених місць французькі бомбовики вернулись, обеднались над Льондоном з мисливськими літаками, які ескортували їх далі аж до французьких баз, щоб боронити перед можливими нападами. На вулицях Льондону населення приглядалося цим маневрам французьких літаків з великим зацікавленням.

ТРЕТІЙ НАЛЕТ.

Третій зчерги налет за добу французьких літаків відбувся нині опівночі. Підчас цих налетів британські літаки обмежились лише до розвідки та обсервації, не атакували ні зводили повітряних боїв, щоб не спричинити безпосередніх ударів з огляду на велику кількість французьких літаків.

ші твори. Вони повинні б скоріше дивуватись, що нагороди взагалі падуть на твори з літературними прикметами. Літературна нагорода повинна бути для автора приємною несподіванкою, якої він не сподівався. Коли він уважає, що признана йому честь може його заохотити до дальшої праці, — тимкраще для нього і для рідної літератури, але... як часто трапляється, що почесть „лавреата" причиняється до його меґальоманії або дозволяє йому спочити на лаврах!

Кажуть, що літературні нагороди непризначені для великих письменників. Хоч і непризначені, але нераз припадають їм... з кривдою для менших письменників, які саме такою нагородою могли б якийсь час підтримати себе матеріяльно та морально. Країна численних літературних нагород — Франція часто свідомо не відзначає тих, що стоять понад нагородами, вже як майстри та як учителі.

Там, де таких нагород є в рік 10 чи 20, — легше розмежувати літературні заслуги та хвилеві книгарські успіхи, ніж, там, де нема що ділити навіть із самого фонду. Все-ж покривджений письменник, який не дістав нагороди — переконаний, що заслужив на неї — може завжди бути гордий на оригінальність свого твору чи на свою індивідуальність, що переростає лаври призначені для пересічних талантів!

Арештували і засудили польських громадян у Ґданську

ҐДАНСЬК, 17. 8. ПАТ. Ґданська політична поліція арештувала польку Єлисавету Буранк з Руми під Ґдинею, яка працювала як експедієнтка в одній крамниці в Сопотах. Причина арештування невідома.

Ґданський суд до наглих справ засудив сезонового робітника, поляка, Йосифа Ліса за згаданий господарський саботаж на терені вільного міста Ґданська. Крім того згаданий суд засудив три сезонові робітниці, польські громадянки, Ядвіґу Ґабріельську, Маріянну Аґнуховську і Маріянну Ґроберську по 2 місяці вязниці кожну за здогадне підбурювання проти національ-соціялістичного режиму.

Нині відбулася у ґданському суді розправа проти Павла Лучая, машиніста поспішного поїзду Варшава-Ґдиня, який підчас катастрофи поспішного поїзду Варшава-Ґдиня коло головного двірця у Ґданську був важко ранений і кілька тижнів лежав в одному ґданському шпиталі. Перед місяцем Лучай видужав і тоді його арештували у шпиталю. Суд засудив Лучая за спричинення катастрофи наслідком надто швидкої їзди на 1 рік вязниці з зачисленням слідчого арешту. На розправі професор ґданської політехніки який виступав як знавець, на питання, чи причиною катастрофи могло бути погане залізниче улаштування, нпр. знищені підклади, як про це писала ґданська преса по катастрофі, відповів, що єдиною причиною катастрофи була надто швидка їзда.

ВИСЕЛЮЮТЬ ПОЛЯКІВ У ГЛИБИНУ.

БЕРЛІН, 17. 8. ПАТ. Зі Шлеська повідомляють, що з доручення тайної державної поліції виселили багато поляків з битівського повіту на Кашубах з їхньої батьківщини. Виселені поляки мусять зголоситися до 17. ц. м. в уряді тайної поліції, звідкіля вишлють їх на роботи до визначених їм місцевостей.

НІМЕЦЬКА ПОЛІЦІЯ ОПЕЧАТАЛА ДОМІВКУ ПОЛЬСЬКОЇ НАЧАЛЬНОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ В БЕРЛІНІ.

БЕРЛІН, 17. 8. ПАТ. Нині в год. 4-ій пополудні тайна поліція опечатала в Берліні льокалі начальної польської орґанізації, централі союзу поляків у Німеччині. Поліція опечатала всі бюрка і шафи крім каси, опісля опечатала льокалі словянського банку.

Новий кровавий інцидент на румунському кордоні.

ОДИН РУМУНСЬКИЙ ВОЯК ВБИТИЙ, ДРУГИЙ ВАЖКО РАНЕНИЙ, ТРЕТІЙ ЗАГИНУВ.

БУКАРЕШТ, 17. 8 ПАТ. Урядово повідомляють, що на румунсько-мадярському кордоні дійшло до несподіваного нападу на румунську стежу прикордонної служби, що переводила інспекцію свого кордонного відтинку. До стежі віддано багато стрілів. Один вояк прошитий кулею у плечі згинув, командавта стежі поколено багнетом і він у безнадійному стані. Санітар стежі, який був на санітарній інспекції, загинув без сліду. На місці нападу знайшли багато лусок з набоїв мадярського походження.

Одноденна перерва в московських нарадах.

МОСКВА, 17. 8. ПАТ. Наради між військовими місіями тягнулись нині від год. 10-ої рано до 2-ої пополудні. Завтра не буде переговорів тому, що члени французької та англійської місії будуть присутні на летунських пописах на летовищі в Тушині.

АКЦІЇ.

Банк Польський 102·00, Цукор 34·75—35·25, Вугіль 30·00—31·25, Ліпьпоп 79·00—79·00, Моджеїв 17·50—17·75, Островець 79·75—79·75, Стараховичі 48·00—47·75, Жирардів 45·00—45·50, Габербуш 57·50—57·50

Тенденція вдержана.

ПАПЕРИ.

4 і пів внутрішня 60·50, 3 інвестиційна 1 ем. 73·00, серія 77·00—00·00, 2 ем. 74.00 серія 76·00—80·50, 5 конверсійна 65.62 5 залізнича 61·00—59·00, 4 прем. дол. 38·75 4 консолідаційна 61·00—60·50.

Тенденція вдержана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 17. серпня 1939.

За 1 кг. масла дес. бльок. без оп.	2·95
За 1 кг. масла дес. бочк. в опак.	3·00
За 1 кг. масла експ. в оп. дав зачет	3·00
1 л. молока	0·15
1 кг. сира	1·00

Тенденція на масло й яйця вдержана, на молоко слаба.

ЦІНИ ЗБІЖЖЯ.

Львів, 17. серпня.

Пшениця оборот 837 тон, тенд. зпижкова, жито 220, тенд. спок., ячмінь 487 тенд. спок., овес 255, тенд. нестала, Оборот загальн. 3238 тон. Пшениця червона одн. вол. 18.75—19, збірна 17·75—18, біла одн. 18·75 — 19, збірна 17·75 — 18, овес легко замокл. 14—14·50, мука пшен. 0·30 відс. 37—38·50, сорт. I. 0·50 відс. 34—36, сорт. I. а 0·65 відс. 33·50—35, сорт. II. 30-65 відс. 28·50—29·50, сорт. II. 35-65 відс. 27—28, сорт. II. а 50-65 відс. 29—30, сорт. II. 35-50 відс. 22.50—23·50, сорт. II. 50-60 відс. 24·50 — 25·50, висівки пшен. грубі 9·25—9·50, середні 8·25—8·75, мілкі 9·75—10·50, житні 7·75—8, ячмінні 10·75—11.

Оповістки.

Дирекція Жіночого Торговельного Ліцею Українського Інституту для Дівчат у Перемишлі оголошує **додаткові** вписи до I-ої кляси торг. ліцею на шк. рік 1939/40. Поваканційні вступні іспити відбудуться в дні 31. серпня і 1-го вересня п. р. Зголошення приймає і дає інформації Дирекція Жіночого Торговельного Ліцею, Перемишль, Татарська 4. 2-2

Управа Семінарії для виховниць домівок ОО. Василіянок у Львові при вул. Потоцького 103 подає до відома, що поваканційні вступні іспити до 1 і 2-ої кляси відбудуться у днях 1. і 2-го вересня п. р. Зголошення приймає Управа кожного дня від год. 10-11-ої. 1558 1-1

МЕШКАННЯ

КІМНАТА, окремий вхід сонячна, телефон, лазничка в харчем від 1. вересня Мончинського (давня Мурарська) 62, III Литвиненко. 1530 2-2

ШУКАЮ КОМФОРТОВОЇ КІМНАТИ та спільовіторки: „Околиця: Кадецька-Вулецька".

2 КІМНАТИ з кухнею, комфорт до винайму від 1. вересня. Відомість у сторожа Сагайдачного 4. 1541 3-3

КІМНАТУ, умебльовану, окремий вхід, може бути і харч, для одної (двох) осіб винайму. Театинська 3 м. 6. Д-р Левицький. 1554 1-3

ЗНАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ТОРГОВЕЛЬНИКІВ з організаційно-пропагандивним хистом приймемо на практику. Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Банк". 1548 2-2

НЕГАЙНО потрібно інтелігентної здорової до дітей, чотирилітне, двомісячне. Умова за порозумінням. Зголошення з ... Петро Зілинський Hubin, p. Potok Złoty k. Buczacza. 1561 1-2

ПАННА інтелігентна, скромна, до бюрової (машинописання), а частинно хатньої праці потрібна у Львові. Зголошення „Діло" під „Праця". 1565 1-11

ЛІТНИЩА

ТРУСКАВЕЦЬ-ЖИВЕЦЬ вілля „Карпати" вул. Дрогобицька 27 поручає вигідне поміщення. Кімнати сонячні, ціни поміркованї. 1135 34—45

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

АБСОЛЬВЕНТКА семінарія, кількалітня практикантка, шукає лекції в обсягу всіх клас народньої школи. Зголошення до Адміністрації під „Маловимагаюча". 1564 1-1

СКРОМНА, працьовита шукає праці до всього. Згол. до Адм. „Діла" під „Добрі свідоцтва". 1563 1-2

МАТРИМОНІЯЛЬНЕ

ВДОВА, самітна, з високою емеритурою, шукає безкорисно старшого емерита, самітного, доброго. Зголошення до Адм. „Діла" під „Самітна". 1562 1-1

РІЖНІ

СТОЛЯРНЯ М. ФЕДИНСЬКОГО Львів, вул. Зиблікевича 27, поручає по приступних цінах гуцульсько-мистецькі уладження власних проектів, також ґалянтерію й інші модерні гарнітури. 2333 41-52

ВИРІБ ДЗЕРКАЛ, шибн, рами, оправа образів найдешевше — шклярство **В. Стельмах**. Вул. Коперника 22, тел. 245-79. 1167 7-12

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ, гумові, черевні, ниркові, проти усування матиці за гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 1292 79-0

ЛЕДІВНІ — посезонова випродажа 10% опусту, Рептишер, Легіонів 37. 1508 7-10

ПЕЧАТКИ, монограми, **ТАБЛИЦІ**, виконує найдешевіше перше та єдине українське ритівниче заведення ВОЛОДИМИР ЯРОШ, Львів, ул. Сенкевича ч. 8. 8-50 2816

ЛІКАР шукає місця осідку. Зголошення під „Лікар" до Адм. „Діла". 1537 5-5

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

ЛІКАР

Роман ЛИСЯК

недуги шкірні, венеричні та лікарська косметика.

ЛЬВІВ, Оборони Львова 22 (давніша Сикстуська 56), Тел. 114-44. 1017

Ординатор Шпиталю Народної Лічниці

Д-р Нарциз Лукіянович

спеціяліст нервових і психічних недуг

ВЕРНУВСЯ

й ординує від 3—5 год.

1516 Львів, Саліги 6, тел. 114–10. 1-10

ОГОЛОШЕННЯ

Появилися безвартісні підробки. Щоби дістати знаменитий правдивий японський порошок, домагайтеся 35/4 7–7

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках	зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, виміни і т. п.	зол. 0.10
шукаючі праці	зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj. Wydawca: Spółka Wyd. „Dilo", Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Dilo", Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. С-ки „Діло", Львів, Ринок 10.